

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Μακρὸς βέβαια θὰ παρέλθῃ χρόνος πρὶν ἢ Ἐυρώπη ἀποτίσῃ ὀλόκληρον τὴν ὀφειλὴν τῆς εἰς τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα, ἀλλ' ἂν ὑπάρχῃ ἔθνος καταβαλὸν γενναίας δόσεις ἀπέναντι, τὸ ἔθνος αὐτὸ εἶνε ἢ Ἀγγλία. Δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι εἰς ὑπαρξίαν ἡμᾶς τοῦς Ἕλληνας ἔφερεν ἢ ἀγγλικὴ ἀναγνώρισις τῶν ὀφειλομένων πρὸς ἀρχαίαν φυλὴν παρασχοῦσαν πάλαι ποτὲ σημαντικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν Ἀνθρωπότητα. Ὅχι μόνον ἢ Ἀγγλία ὑπῆρξεν ὁ κύριος παράγων τῆς πολιτικῆς ὑποστάσεώς μας, ὄχι μόνον διεφύλαξεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ ἐπὶ πνευτηκανταετίαν τὴν Ἑπτάνησον, ἐνταυτῷ διδάξασα αὐτὴν πολυτιμὰ τινα πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ διδάγματα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὴν σῶσαν, ὄχι μόνον ἐξησφάλισε τῷ 1878 καὶ ἔσωσε τῷ 1897 τὴν Θεσσαλίαν, ἂν μὴ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν, καὶ τέλος (ἵνα μὴ μνημονεύσω ἄλλο τι τῶν πολλῶν γεγονότων) ὄχι μόνον θὰ ἔπραττε πολλῶ μείζονα ἂν μὴ οἱ Ἕλληνας πολιτευόμενοι καὶ ἐφημεριδογράφοι ἐματαίου τὰς προθέσεις ταύτας, ἀλλὰ καὶ εἰσέτι διατίθεται σφόδρα νὰ συμβάλῃ γενναίως εἰς κραταίωσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀρκεῖ νὰ δείξωμεν ὅτι εἴμεθα ἄξιοι κληρονόμοι τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Διὰ τούτους τοῦς λόγους εἶνε δύσκολον νὰ φαντασθῇ τις Ἕλληνα ἀγαπῶντα τὴν πατρίδα του καὶ μὴ ἀγαπῶντα τὴν Ἀγγλίαν ἢ μὴ χαίροντα ἐπὶ τοῖς θριάμβοις τῆς. Ὅχι ὁμως μόνον τὸ συμφέρον ἡμῶν ὡς Ἑλλήνων ἀλλὰ καὶ ἢ συναίσθησις ἡμῶν ὡς ἀνθρώπων ὑπαγορεύει ζωηρὸν ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ ἰσχύος τοῦ ἀγγλικοῦ ἔθνους. Ἡ ὑπαρξίς του καὶ ἢ ἐπιρροή του εἶνε ἐγγύθις ἀνθρωπισμοῦ. Ἄν μετὰ εἰκοσιπέντε αἰῶνας ἢ φυλὴ μας ἔχῃ λαμβάνειν διὰ ἐκδουλεύσεις ἄς παρέσχευ εἰς τὴν Ἀνθρωπότητα, πόσω μᾶλλον ὀφειλέται πάντες ἐσμέν τῆς Ἀγγλίας, ἢτις ὀλοὸν παρέχει εἰς τὴν Ἀνθρωπότητα τὰς σημαντικωτάτας τῶν ὑπηρεσιῶν. Εἶνε τι δεινὸν νὰ φαντασθῇ τις τὸν σύγχρονον πολιτισμὸν ἄνευ Ἀγγλίας.

Αἱ ἐορταὶ τῆς στέψεως ἐγένοντο μετὰ ζηλευτῆς συνέσεως καὶ νηφαλιότητος ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι τῆς χώρας. Οὔτε θόρυβος ἐχαρακτήρισε τὰς διαφόρους πομπὰς καὶ διαδηλώσεις, οὔτε ὑστερικὰ καὶ διαχύσεις ὡς ἐκινδύνευσε σχεδὸν νὰ συμβῇ εἰάν ἢ στέψις ἐγένετο τὸν Ἰούνιον. Ὁ τόνος τῆς θρησκευτικῆς σεμνότητος ὅστις διακρίνει πάντοτε τὸν ἀγγλικὸν χαρακτήρα ὑπερίσχυσε τοῦ πατριωτικοῦ σάλου ὃν πολιτευόμενοι τινες καὶ χρηματι-

σταὶ ἐπειράθησαν νὰ ἐγείρωσιν. Ἄπαξ ἔτι κατεδείχθη ὅτι ὁ ἀγγλικὸς λαὸς δὲν κινδυνεύει νὰ παρασυρθῇ ἀπὸ δημαγωγούς ἀμετακλήτως. Διδάσκειται ἐκ τῶν σφαλμάτων του καὶ τῶν παθημάτων του ἐγκαίρως καὶ ἀποτελεσματικῶς, καὶ ἀντιτάσσει τὴν κρίσιν του κατὰ τῶν σειρήνων τῆς πολιτικῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν θεσμόν τῆς βασιλείας, δὲν πρέπει νὰ ἐπικρατῶσιν ἐσφαλμένοι ἀντιλήψεις. Ὁ θεσμὸς αὐτὸς εἶνε κατ' οὐσίαν κατηρηγμένος πανταχοῦ, ἔτι δὲ ὀριστικώτερον ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἡ Ἀγγλία διατηρεῖ τὸν τύπον αὐτοῦ, καθὼς καὶ τὸν τῆς ἀριστοκρατίας, ἐξ αἰσθηματικῶν λόγων, ὡς ἀνάμνησιν καὶ ἐν μέρει χάριν τῶν ἀνατολικῶν ὑπηκόων αὐτῆς λαῶν, καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει λόγος ἐπιβάλλων ἐμφαντικῶς τὴν βεβουλευμένην λήθην τοῦ ἱστορικοῦ τούτου θεσμοῦ. Ἄλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ μονάρχης τῆς Ἀγγλίας εἶνε μονὰς ἀφ' ἧς οἱ νόμοι τοῦ κράτους ἀφῆρσαν πᾶσαν πολιτικὴν ἰσχύιν. Ἡ βασιλικὴ ἰδέα δὲν συνδέεται πλέον ζωτικῶς πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ Γένους καὶ κατὰ συνέπειαν ἐξατμίζεται ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Ἡ ἐπικρατοῦσα ἐντύπωσις εἶνε ὅτι τὴν σήμερον ἢ βασιλεία δὲν βλάπτει, εἰάν δὲ συμπέσῃ ὁ βασιλεὺς νὰ εἶνε ὑπογραμμὸς χρηστότητος καὶ συνέσεως, τότε πιθανὸν καὶ νὰ ὠφελήσῃ ὡς ἐκ τῆς περισόπτου θέσεώς του, ἀλλ' οὐδέποτε πλέον ἐκ πολιτικῆς βουλήσεώς του. Οὗτος ὁμως δὲν εἶνε ποσῶς λόγος δικαίων ἔθνη μὴ ἔχοντα δυναστείας νὰ θηρεύωσιν ἢ δημιουργῶσι τοιαύτας, ἀφοῦ βλέπομεν ὅτι εἰς Λουβέ, εἰς Ρουζβελτ, ὠφελεῖ ὡς ὑπογραμμὸς χρηστότητος καὶ συνέσεως.

Ἐντούτοις οὐχὶ πολιτικὰ εἶνε κυρίως τὰ θεμελιώδη προβλήματα τῶν λαῶν τῆς Γῆς. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἢ Ἀγγλία ἀσχολεῖται ἀκριβῶς νῦν εἰς τὴν ἐδραίωσιν ἐνωτικοῦ δεσμοῦ μεταξὺ τῶν ἀνὰ τὴν ὑφήλιον Βρεταννίων, ἀλλ' ὅπωςδήποτε καὶ ἂν διευθετηθῇ τὸ ζήτημα τούτο, τὸ ἔθνος ἄπαξ ἠσυχάσαν ἀπὸ τὰ τῆς Ν. Ἀφρικῆς, ἔχει νὰ ἐντείνῃ ὅλας τὰς δυνάμεις του εἰς τὰ κοινωνιολογικὰ αὐτοῦ προβλήματα, ἀκριβῶς δὲ εἰς τὴν αὐτὴν ἐργασίαν ἐλαύνονται πεπρωμένως καὶ αἱ ἄλλαι χώραι τῆς Ἐυρώπης. Τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη θὰ συναντηθῶσιν οὕτως ἐν τῇ μερίμνῃ ταύτῃ καὶ τὰ πρὸς ἐπίλυσιν προβλήματα θ' ἀναδειχθῶσι κεκτημένα διεθνῆ χαρακτήρα. Ἐν Ἀγγλίᾳ ὀλοὸν τὸ ζήτημα τῆς ἀνεγέρσεως ὑγιεινῶν οἰκημάτων διὰ

πάντας αναθρόσκει ὡς ἐν τῶν φλεγόντων ζητημάτων τῆς ἡμέρας, ἔτοιμον νὰ τεθῆ ἐπὶ τοῦ τάπητος ὡς ἐπεύγον. Αἱ ἐργατικαὶ τάξεις ὁμιλοῦσιν ἤδη ἐμφαντικῶς καὶ εἶνε ὀργανωμένοι καὶ συνησπισμένοι. Προχθὲς ἐξελέχθη βουλευτὴς ἐργάτης μὲ σοσιαλιστικὸν πρόγραμμα ἐν βιομηχανικῷ κέντρῳ ἐνθα οὐδεὶς ἀντίπαλος ὑποψήφιός ἐτόλμησε νὰ ἐκτεθῆ, συντελεῖται δὲ καθ' ὅλην τὴν χώραν συστηματικὴ ἐργασία ἧς ἀποτέλεσμα ἔσται ἐντὸς διετίας ἢ ἐκλογή πεντήκοντα βουλευτῶν τοῦ ἐργατικοῦ κόμματος ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων. Ἐτέρωθεν ἡ Γαλλία, ἵνα μὴ ἀναφέρω ἄλλας χώρας, ἀπὸ πολλοῦ τείνει νὰ θέτῃ εἰς τὴν κυβέρνησιν τοῦ τόπου τὰ μεταρρυθμιστικώτατα καὶ προοδευτικώτατα στοιχεῖα τῆς. Λαοὶ βαδίζοντες πρὸς τὸν προορισμὸν των βαδίζουσι μὲ τὸ μέτωπον ἐστραμμένον ἐμπρός. Ὁ κόσμος εἶνε φρονιμώτερος ἢ πρὸ πεντηκονταετίας, καὶ ὁ τρόπος τοῦ ἀκέπτεσθαι μεταρρυθμίζεται ἀκατασχέτως.

Φαίνεται ὅτι αἱ παρατηρήσεις τῆς ΕΡΕΥΝΗΣ περὶ τῶν ἐλληνικῶν φυλακῶν δὲν ἐγράφησαν εἰς μάτην. Ὁ ἐλληνικὸς Τύπος ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος διεκεντήθη ἰσχυρῶς καὶ τὸ δημόσιον αἴσθημα ἐξανεστή ἀρκετὰ ὥστε νὰ ὠθήσῃ τοὺς ὑπευθύνους εἰς δράσιν. Ὅπως οὖν πυρετώδης μᾶς φαίνεται αὕτη καὶ κάπως ἐπιδεικτικὴ ἢ διαφήμισις τοῦ Ἰπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ὅτι “ἐξέρχεται εἰς ἔρευναν πασῶν τῶν ἐν τῷ Κράτει ποινικῶν φυλακῶν.” Ἐντούτοις εἶθε ἢ ἔρευνα τοῦ κ. Τοπάλη νὰ φέρῃ τὸ ποθοῦμενον, διότι εἶνε φρικτὸν καὶ ἀκατανόητον ὅτι τόση ἀπανθρωπία εἶνε τὴν σήμερον ἀνεκτὴ ἐν μέσῳ λαοῦ φιλοπροόδου καὶ διοικουμένου συνταγματικῶς.

Ἡ ἐν Κερκύρα ἐκδιδομένη Ἐφημερίς τῶν Εἰδησεων περιγράφει διὰ ζοφερῶν χρωμάτων τὴν ἀθλιότητα καὶ ἐντεῦθεν ἐξαχρείωσιν μεγάλου ἀριθμοῦ ἀστέγων παιδῶν, καὶ προσφέρει τὸ τυπογραφεῖον τῆς δωρεὰν εἶποτε ἐχρησίμευεν εἰς τινὰς φιλοτιμουμένους ν' ἀφιερῶσιν τὰς δυνάμεις των εἰς τὴν διάσωσιν τῶν νεαρῶν αὐτῶν ὑπάρξειον ἀπὸ τὸ βάραθρον εἰς ὃ τὰς ὀδηγεῖ ἢ ἔλλειψις πάσης μερίμνης. Ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπάρχει ἰσχυρὸς Σύλλογος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καλούμενος δὴ Ἐθνικὴ Ἐταιρία καὶ ἔχει ὀργανισμένον σύστημα μερίμνης ὑπὲρ τῶν ἀστέγων παιδῶν, βοηθούμενος ὑπὸ γενναίων συνεισφορῶν ἐκ μέρους τῶν πλουσίων. Ὁμοίαι ἐταιρίαι λειτουργοῦσιν εἰς πολλὰ ἔθνη καὶ πρὸ ἡμερῶν μόλις ἔληξε τὰς ἐργασίας του τὸ ἐν Λονδίῳ συγκληθὲν διεθνὲς Συνέδριον. Ἡ προσφορὰ τῆς κερκυραϊκῆς ἐφημερίδος εἶνε εὐγενὴς καὶ γενναία. Ἀναμένομεν νὰ ἴδωμεν ἐὰν ὑπάρχωσιν ἄνθρωποι διατιθέμενοι νὰ ἐπωφεληθῶσιν αὐτῆς καθιστῶντες τὸ προσφερόμενον τυπογραφεῖον πυρῆνα τῶν ἐργασιῶν

των. Συνήθως τὰ μέλη τῶν Συλλόγων καταβάλλουσι μίαν συνδρομὴν χάριν τυπογραφικῶν ἐξόδων κ.λ.π., τοῦθ' ὅπερ ἴσως εἶνε ὁ λόγος δι' ὃν ἐν Ἑλλάδι ναυαγοῦσι πολλὰ σωματεῖα, ἀλλ' ἢ ἐν λόγῳ προσφορὰ ἠδύνατο νὰ ἄρῃ ἐν τινι μέτρῳ τὸ πρόσκομμα τοῦτο. Ἡ Κέρκυρα ἔχει πλουσίους καὶ φιλοτίμους υἱούς. Πῶς συμβαίνει νὰ μένωσιν ἀπαθεῖς ἐνώπιον μεγάλου ἐθνικοῦ δεινοῦ οἷα ἢ ἠθικὴ ἀπώλεια τῶν μικρῶν συμπολιτῶν των;

Μεταξὺ τοῦ ἐν Ἀθήναις καθηγητοῦ τῆς Θεολογίας κ. Ζ. Τυπάλδου καὶ τοῦ Ἀμερικανοῦ Ἐκκλησιάρχου Dowie διεξήχθη ἀγγλιστὶ συζήτησις περὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ ἐδημοσιεύθη προσφάτως ἐν τείχει σταλέντι ἡμῖν πρὸς κρίσιν. Ἡ κρίσις ἡμῶν εἶνε ὅτι δὲν ὑπάρχει πιθανότης ὅτι θὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν ὁ Ἀμερικανὸς Ἐκκλησιάρχης, ἀλλ' ὅτι ἀναμφιβόλως κατέστη πνευματικῶς πλουσιώτερος ἐκ τῆς ἀλληλογραφίας, καίτοι ὁ κ. Τυπάλδος δὲν γράφει τὴν ἀγγλικὴν ὡς Ἀγγλος ἢ Ἀμερικανός. Ἡ ἀλληλογραφία ἀποκαλύπτει τὴν ὑπαρξίν ἐνὸς Ἑλληνοῦ ἐγκαταλιπόντος τὴν Ὀρθοδοξίαν καὶ ἀσπασθέντος τὸν δοβισμόν (δηλαδὴ τὸν εἰρημένον Ἐκκλησιάρχην), ἀλλὰ μηδαμῶς ἐντεῦθεν βελτιωθέντος τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα, ἐὰν κρίνωμεν ἐκ τῆς ἡκιστα ἀβρᾶς ἐπιστολῆς ἣν ὁ πρῶτος Ὀρθόδοξος Ἑλληὴν ἀπευθύνει εἰς τὸν κ. Τυπάλδον ἐκ Σικάγου ὡς γραμματεὺς τοῦ Δόβη. Ἄν πταίῃ ὁ μεταστάς, ἢ ἢ μετὰστασις, ἢ ὁ δοβισμὸς, δὲν ἠξέυρομεν. Ἠξέυρομεν μόνον ὅτι οἱ περιοριζόμενοι εἰς ὠρισμένα δόγματα, παραδόσεις, ἔθνη, τελετάς, ἐταιρίας, συνελύσεις, ὁμοιάζουσι τοὺς κλειομένους ἐντὸς φυλακῆς καὶ φανταζομένους αὐτὴν ἰκανῶς εὐρείαν ὥστε νὰ περιλάβῃ τὸ Σύμπαν.

Μία ἀπὸ τὰς ἐγκριτοτέρας ἀθηναϊκὰς ἐφημερίδας περιέχει τηλεγράφημα τοῦ ἐν Λονδίῳ ἀταποκριτοῦ τῆς μετὰ γράμματι παχέα, ἀναγγέλλον ὅτι νέος πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας εἶνε ὁ “λόρδος Βάλφουρ”. Τοῦτο μᾶς ἐνθυμίζει συγχαρητήριον τηλεγράφημα σταλὲν πρὸ ἐτῶν ὑπὸ τινος φιλολογικοῦ Συλλόγου τῆς Κύπρου πρὸς τὸν “λόρδον Γλάδστωνα”. Ἡ ἐν λόγῳ ἐφημερίς ἐν τῷ αὐτῷ φύλλῳ δημοσιεύει “σιλουέταν” τοῦ κ. Βάλφουρ τιτλοφοροῦσαν αὐτὸν Sir Balfour. Κατόπιν ἠμπορεῖ τις νὰ εἶνε ἐπιεικὴς διὰ τὴν ἀμάθειαν τῶν ἀγγλικῶν ἐφημερίδων αἵτινες περιγράφουσι τὸν κ. Δημήτριον Μεταξᾶν ὡς Count Metaxa.

Ἐκ κυρίου ἀρθρου τοῦ Ἄστρος περὶ δημοσίας τάξεως ἐξάγομεν ὅτι συνήθως ἐν Ἑλλάδι πέντε στρατιῶται στελλόμενοι πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως εἰς τινὰ Ἐπαρχίαν τρώγουσιν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ δεκατρία πρόβατα ἀνήκοντα εἰς τοὺς ταραξίας. Τὸ πρόβατον τῆς ξίριδος ἐξαφανίζεται ἀρκετὰ ἰκανοποιητικῶς διὰ τὴν δημοσίαν τάξιν, ἀλλὰ πάνυ ὀλεθρίως διὰ τὸν πλοῦτον τῆς Ἐπαρχίας, τὴν εὐημερίαν τῶν ζώων καὶ τὴν ὑγείαν τοῦ στρατεύματος.

Εἰς ἱερεὺς ὀνομαζόμενος Σκληρὸς, δημοσιεύει δὴλασιν ἐν ταῖς ἀθηναϊκαῖς ἐφημερίσιν ἐξηγῶν διατί ἐξέβαλε τῆς οἰκίας του ἔνοικον καθυστεροῦντα μερικὰ ἐνοίκια καὶ ἐπικαλεῖται “τὸ δικαίωμα τῆς ἐξώσεως τὸ ὅποιον ἔχει πᾶς αἰκοδεσπότης.” Σκληρὸς ἀναμφιβόλως εἶνε ὁ ἱερεὺς Σκληρὸς.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΣ.

Χαρακτηριστικὸν γνώρισμα ἀνθρώπου ἀρχίσαντος νὰ ὀριμάξῃ ψυχικῶς εἶνε ὅτι αἰσθάνεται ἀνάγκην νὰ μορφώσῃ θεωρίαν τινὰ περὶ τοῦ Σύμπαντος, τῶν σχέσεων δηλαδὴ ἑαυτοῦ πρὸς τὸ σύνολον τῶν ἐκτὸς αὐτοῦ πραγμάτων καὶ ὄντων. Κατ' ἀρχὰς ἴσως μορφώσῃ θεωρίαν ἣτις δὲν εἶνε ἀκριβής, ἀλλ' ἡ ὀρίμανσις τῆς ψυχῆς του προχωρεῖ (ἀρκεῖ νὰ μὴ προσκρούῃ εἰς ἀντιστρατευόμενας συνθήκας ὡς ἡ δυσπορία, ἡ γοσηρότης, ἡ τυραννία, ἡ ἀβελησία) καὶ ἡ θεωρία του προσεγγίζει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν ἀλήθειαν. Τοῦτο εἶνε πρόοδος πνευματικότητος. Πᾶν ὅ,τι τείνει νὰ ὀριμάξῃ τὴν ψυχὴν μας μᾶς φέρει πρὸς τὴν πνευματικότητα· καὶ πᾶν ὅ,τι τείνει εἰς πρόοδον τῆς πνευματικότητος μᾶς φέρει εἰς τὴν γνώσιν τῆς ἀληθείας. Ἐπάρχει τάξις ἐρευνητῶν οἵτινες μορφώνουσι τὰ συμπεράσματά των συγκρίνοντες τὰ διάφορα θρησκευτά του κόσμου ἀρχαῖα καὶ σύγχρονα ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως ἀνακαλύψωσι κοινόν τινα μέτρον διήκοντα διὰ μέσου ὄλων αὐτῶν καὶ μαρτυροῦντα τὴν ἀρχῆθεν ὑπαρξιν Ἐπιστήμης τινὸς τοῦ πνεύματος. Οἱ ἐρευνηταὶ οὗτοι ὠθοῦνται ὑπὸ τῆς σκέψεως ὅτι ὅπως εἶνε πιθανὸν νὰ ὑπῆρξε πάλαι ποτὲ μέγας πολιτισμὸς παρακμάσας καὶ ἀποσυντεθεὶς εἰς τὰ διάφορα πολιτικὰ συστήματα καθ' ὧν παλαίει ἡ ἐξέλιξις νέου πολιτισμοῦ, οὕτω δυνατόν νὰ ὑπῆρξε πάλαι ποτὲ Ἐπιστήμη τις τοῦ πνεύματος συγκαλυφθεῖσα καὶ διαλυθεῖσα εἰς τὰ διάφορα θεολογικὰ συστήματα καθ' ὧν παλαίει ἡ ἐξέλιξις τῆς ὀρθῆς ἀντιλήψεως τοῦ θείου. Ὁ Ἄγγλος ἐρευνητῆς τοῦ θέματος τούτου Ἀνδρέας Λάγγ ἐν τῶν τελευταίων συγγραμμάτων του *The making of Religion* ἰσχυρίζεται ὅτι ὑπῆρξε πάλαι ποτὲ κοινὴ τις παράδοσις ἣτις δὲν δύναται νὰ ἐξελίχθῃ αὐτομάτως παρὰ τοῖς ἀγρίοις, διότι παραλλήλως πρὸς τὰς ἀξέστους καὶ σκαιὰς συλλήψεις των εὐρίσκομεν ζώσας ἰδέας μεγάλου ὕψους περὶ τῆς φύσεως τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς σχέσεώς Του πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Ἐνῶ, φέρ' εἰπεῖν, ἐν τῇ ἀώρῳ αὐτῶν φαντασία λατρεύουσι εἰδεχθῆ ἕορᾶ καὶ μορμολύκεια, ἀνομολογοῦσι ἐνταυτῷ τὴν ἀόρατον παντοπαρουσίαν κραταιᾶς τινος ἐπιρροῆς ἣν σπανίως ἢ οὐδέποτε ἀναφέρουσι ὀνομαστί, ἀλλ' αἰνίσσονται αὐτὴν ὡς Πηγὴν πάντων, ὡς Οὐσίαν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς καλοσύνης, ὡς Δύναμιν λίαν συμπαθῆ ἢ ὥστε νὰ ἐμπνέῃ τρόμον, καὶ λίαν ἀγαθὴν ἢ ὥστε νὰ ἔχῃ ἀνάγκην αἰῶν καὶ δεήσεων. Πόθεν ἠρύσθησαν τὴν ὑψηλὴν ταύτην ἀλήθειαν; Τὸ συμπέρασμα εἶνε ὅτι τὴν ἐνετύπωσεν εἰς τὸ πνεῦμα των μέγας τις διδάσκαλος τῆς φυλῆς ἀμυδρὰν παράδοσιν τοῦ ὁποῖου ἡ ἐρευνα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατορθώνει νὰ ἐξιχνιάσῃ ἀνακαλύπτουσα μνείαν ἀρχαίου προγόνου, ὅστις ὑπὸ τῆς φυλῆς χαρακτηρίζεται ὡς ἥρωας, ὡς λυτρωτῆς, καὶ γενικῶς ὡς "υἱὸς τῆς Σοφίας." Τὸ φαινό-

μενον τοῦτο δὲν εἶνε μεμονωμένον, ἀλλ' ἀπαντᾷ πανταχοῦ. Ἀναμφιβόλως ἄρα θὰ ὑπῆρξαν ἐν τῇ βρεφικῇ ἡλικίᾳ τοῦ ἀνθρώπινου Γένους "υἱοὶ τῆς Σοφίας" ἀναλαμβάνοντες τὴν ἀνθρωπότητα ὑπὸ τὴν διαπαιδαγωγίαν των καὶ τοποθετοῦντες ἕκτοτε ἑαυτοὺς κατὰ λόγον τῆς ἐξαπλώσεως τῶν φυλῶν. Ὅπως ἀντίθετον εἶνε τὸ πόρισμα τῶν ἀκολουθούντων τὴν μέθοδον τῆς συγκριτικῆς μυθολογίας. Οἱ ἐρευνηταὶ οὗτοι ἰσχυρίζονται ὅτι πᾶσαι αἱ θρησκείαι τοῦ κόσμου προέκυψαν ἀπὸ μίαν κοινὴν ρίζαν καὶ ὅτι ἡ ρίζα αὕτη οὐδὲν ἄλλο εἶνε εἰμὴ ἡ ἀρχέγονος ἀμάθεια καὶ δεισιδαιμονία. Ἀλλὰ τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἀνατρέπεται ὑπὸ τῆς νεωτέρας ἀνθρωπολογίας, ἣτις διδάσκει ὅτι οἱ σημερινοὶ ἀγριοὶ δὲν ἐκπροσωποῦσι τὴν ἀρχέγονον κατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' εἰσὶν ἀπλῶς παρηκμακότα λείψανα ἀρχαίων πολιτισμῶν. Περίπου ὅπως οἱ χυδαῖοι τύποι τῆς δημώδους γλώσσης μας εἶνε παραφθοραὶ ἀρχαίων γλαφυρῶν τύπων καὶ ὄχι πάντοτε γλωσσικαὶ μορφαὶ ἀναλογοῦσαι πρὸς τὰς πρώτας ἰτελεῖς λεκτικὰς ἐκφράσεις. Εἶνε λίαν ἐπάναγκες νὰ διακρίνωμεν αὐστηρῶς τί παραφθορὰ καὶ τί ἐξέλιξις. Ἀπομένει λοιπὸν κύριον τοῦ πεδίου τὸ συμπέρασμα ὅτι πᾶσαι αἱ ὑπάρχουσαι σήμερον πίστεις προέκυψαν ἀπὸ μίαν κοινὴν ρίζαν—τὴν ὀρθογνωσίαν. Ἀλλὰ ποῖοι ἦσαν οἱ μεγάλοι αὐτοὶ διδάσκαλοι—οἱ θεματοφύλακες καὶ παρακαταθέται τῆς γνώσεως, οἱ υἱοὶ αὐτοὶ καὶ πρέσβεις τῆς Ἐπερτάτης Σοφίας, περὶ ὧν ἐν πάσῃ φυλῇ καὶ ἐν πάσῃ ἐποχῇ εὐρίσκομεν παραδόσεις; Καὶ αὕτη ἡ θεωρία τῆς ἐξελίξεως μᾶς ἀναγκάζει νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ὑπαρξιν ἀρωγῶν οἵτινες ἐπιταχύνουσι τὴν σταδιοδρομίαν τῆς ἀνθρωπότητος δεικνύοντες ἐκάστοτε τὴν ἐκλεκτέαν ὁδόν. Ἡ ἀναγκαῖα ὄθησις πρὸς περαιτέρω ἐξέλιξιν προέρχεται πάντοτε ἐξ ἀτομικότητων προωρισμένων καὶ ἀφιερωμένων εἰς τὸ εἰδικὸν τοῦτο ἔργον—ἀτομικότητων "ἐν τῷ κόσμῳ, ἀλλ' οὐκ ἐκ τοῦ κόσμου", ἀνθρώπων ὑπερμερόπων πεφωτισμένων ὑπὸ τῆς ἀληθείας, κεχρισμένων ὑπὸ τοῦ φωτὸς καὶ ἀπείρως σοφωτέρων ἢ αἱ ὑπ' αὐτῶν ἐκάστοτε διδασκταὶ ὁμάδες. Ἡ ἀποστολὴ των εἶνε νὰ παραδώσιν ἢ ἐμφυτεύωσιν εἰς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἐκάστοτε ἑνίας ζώσας ἰδέας ἀντὶ οἵαςδήποτε προσωπικῆς ἐαυτῶν θυσίας. Τὸ μέλημά των, ὡς εἰκὸς, εἶνε ἡ καρποφόρησις τοῦ σπόρου των καὶ ἡ ἐντεῦθεν βλάστησις τῆς πνευματικότητος. Μέχρι τινὸς τὰ ἐκάστοτε θεολογικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ συστήματα χρησιμεύουσι ἀναμφιβόλως ὡς βοηθήματα, ἀλλ' ἀπομένουσι σκελετοὶ ἅμα τὸ Γένος ἐξελίχθῃ ὑπεράνω τῆς ἐπιρροῆς αὐτῶν διψῶν μείζονα βαθμὸν πνευματικότητος. Ἡ δίψα αὕτη ἀποτελεῖ ἐγγίτησιν προόδου, καὶ εἶνε παντῶσιν ἄσοφον καὶ ἐπικίνδυνον νὰ προσφέρωνται εἰς τὸ Γένος οἱ σκελετοὶ ἀντὶ νὰ ἀναζητῆται διαλυγῆς δροσερὸν ὕδωρ. Ἡ δίψα ἐκδηλοῦται εἰς ποικίλα

ἔθνικὰ συμπτώματα ἐκλαμβανομένη ὡς ἄλλο τι ἢ ὅπερ πράγματι εἶνε, ἀλλ' ἢ ὑπαρξίς τῆς μαρτυρεῖ τὴν ὑπαρξιν ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει στοιχείου συγγενούς καὶ ὁμοουσίου πρὸς τὴν Μητέρα τοῦ Σύμπαντος καὶ ἐξηγεῖ τὰς μεγάλας πνευματικὰς ἀφυπνίσεις, αἵτινες περιοδικῶς, ὡσάκις διαγινώσκειται ὀρθῶς ἡ δόξα, ἐξεγείρουσι τὸν κόσμον ἐκ τῆς νάρκης καὶ ἀνοίγουσι νέον κύκλον ἀνεπίξεως. Ἡ ἐποχὴ μας προφανῶς εὐρίσκεται εἰς τὰ πρόθυρα τοιαύτης μεγάλης ἀφυπνίσεως. Τὰ πάντα δεικνύουσι τοῦτο. Ἡ ἀναδιοργάνωσις τῶν ἐπιστημῶν, ἡ ἀνατέλλουσα συναίσθησις τῆς ἀλληλεγγύης τῶν ἐθνῶν, ἡ αὐξοῦσα ἀντιπάθεια κατὰ τοῦ στρατιωτικισμοῦ καὶ τοῦ ἐμπορικισμοῦ, ἡ γενικευομένη ἀνεξιθρησκεία καὶ ἔρευνα τοῦ πνεύματος τῶν θρησκείων, ἡ κραταιουμένη ἔφεσις πρὸς ἐγκατάλειψιν τοῦ δόλου καὶ τῆς βίας ὡς μέσων ζωαρκειᾶς ἢ ἐπικρατήσεως, ἡ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀναπτυσσομένη φιλεργία, ἐγρήγορις καὶ ἡμερότης. Πάντα ταῦτα εἶνε σημεῖα πνευματικῆς ἀφυπνίσεως. Ἡ ἀξία τοῦ Χριστιανισμοῦ σήμερον σταθμίζεται καθ' ὅσον εἶτε παρέχει καυῶνα ἀνθρωπίνης διαγωγῆς, εἶτε ἐνθαρρύνει τὴν ἀνύψωσιν τοῦ πνεύματος ὑπεράνω τῆς ὑλοφροσύνης καὶ βοηθεῖ εἰς ὀρθοτέραν ἀντίληψιν τῶν θεῶν. Ὁ Χριστιανισμὸς χρησιμεύει ἐφ' ὅσον ἀναπτύσσει τὴν πνευματικότητα. Ἡ ἐξωτερικὴ ὄψις αὐτοῦ ἐχρησίμευσεν εἰς τὸν μεσαιῶνα καὶ χρησιμεύει βεβαίως ἀκόμη εἰς πολλοὺς ὧν ἡ διάνοια δὲν ἐξελίχθη πέραν τοῦ μεσαιωνικοῦ κριτηρίου, ἀλλὰ σήμερον τὸ ἐπίπεδον τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως εἶνε ὑπέρτερον, καὶ εἰς αὐτὸ μόνη ἡ ἐσωτερικὴ ὄψις τοῦ Χριστιανισμοῦ χρησιμεύει. Τί παρέδωκεν εἰς τοὺς μαθητὰς του ὁ Χριστὸς ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρει τοὺς μᾶλλον ἀνεπτυγμένους. Αἱ παραβολαὶ εἶνε διὰ τοὺς ἄωρους καὶ τοὺς βοηθοῦσιν, ἀλλ' εἶνε περιτταὶ εἰς τοὺς πνευματικωτέρους. Αἱ παραβολαὶ ἐσυστηματοποιήθησαν καὶ ἐν οἰκοδόμημα θρησκευτικὸν κατηρτίσθη ἱκανοποίησαν ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας τὰς πνευματικὰς χρεῖας τῆς ἁώρου ἀνθρωπότητος, ἀλλ' ἡ γνώσις ἣτις διεπιστεύθη εἰς τὸν ἰδιαίτερον κύκλον τοῦ Χριστοῦ ἔμεινεν ἀχρονογράφητος, τὸ μὲν καταστραφέντων τῶν χρονικῶν, τὸ δὲ ἀπολεσθέντων (ἴσως δὲ ἀνακαλυφθησομένων). Τὸ ἐκκλησιαστικὸν καθεστὸς οἶον εἶνε ἐν τε τῇ Δύσει καὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐπιπροσθεῖ εἰς τὴν πνευματικότητα μᾶλλον ἢ ὑποβοηθεῖ αὐτήν, καὶ ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται ἡ τόση σπάνις τοῦ πνευματικοῦ ἐνθουσιασμοῦ. Ὁ ἄνθρωπος σήμερον ἐν συνόλῳ εὐρίσκεται ἐπὶ ἐπιπέδου ὑπερτέρου ἢ τὸ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας προσφερόμενον ὅπερ ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀνατέλλουσαν πνευματικότητα εἶνε αὐτόχρομα ὑλισμὸς. Μία διανοητικὴ μελέτη τρέφει τὸν νοῦν, μία πνευματικὴ μελέτη τρέφει τὸ πνεῦμα. Προορισμὸς τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν εἶνε νὰ τρέφεται ὁ νοῦς. Προορισμὸς

τῆς Ἐκκλησίας ἔδει νὰ εἶνε ἡ τροφή τοῦ πνεύματος. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τὸ πνεῦμα καθίσταται ἀτροφικὸν μὴ εὐρίσκον τὴν ἀναγκαίαν πνευματικὴν τροφήν οὔτε κἂν εἰς τὴν ὠραίαν καὶ ὑψηλὴν φρασεολογίαν τῶν ἀκολουθιῶν. Αὗται δὲν ἐμπνέουσι πλέον οὔτε θίγουσι τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, διότι διεξεύχθησαν ἀπὸ τὸ νόημά των, καὶ ἂν ἐνίοτε ἀμυδρῶς ἐπιδρῶσι, τοῦτο ὀφείλεται εἰς αἰσθηματικὰς ἀναμνήσεις τῆς παιδικῆς ἡμῶν ἡλικίας. Ἡ πνευματικότης ὅμως εἶνε προῖον ὄχι μόνον τοῦ αἰσθήματος ἀλλὰ καὶ τῆς νοήσεως, ἀμφοτέρων ἀρμονικῶς συζευγνυμένων. Ὅτι ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία δὲν προάγει τὴν πνευματικότητα ἀπόδειξις εἶνε ἡ ἔλλειψις Χριστιανῶν. Διὰ νὰ εἶνε τις Χριστιανὸς ὀφείλει νὰ μὴ ἔχη τίποτε ἰδικόν του, οὔτε κἂν τὴν ψυχὴν του, οὔτε τοὺς διαλογισμοὺς του, οὔτε τὰς πράξεις του, οὔτε τὰς ὥρας του, ἀλλὰ πάντα ὅσα ἔχει νὰ τὰ θεωρῇ ὡς προσκαίρως διαπιστευθέντα αὐτῷ καὶ πράγματι ἀνήκοντα εἰς τὸ Σύνολον—εἰς τὸν Θεόν. Ἄν αὕτη ἡ ζῶσα ἰδέα λείψῃ ἀπὸ τὸν Χριστιανισμὸν, δὲν ἀπομένει τίποτε ἰδιάζον. Καὶ ὅμως ποῖος εἶνε Χριστιανὸς ὑπὸ τὸ ἰδιάζον νόημα τοῦτο; Ὁ Χριστιανισμὸς ἰδίως τονίζει ὅτι πᾶσα ὑποχώρησις εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς σαρκὸς εἶνε παραβίασις τῆς διαπιστευθείσης ἡμῖν παρακαταθήκης. Τὸ σαρκίον καὶ τὸ πρόσωπον ἢμποροῦν νὰ διατυπώνουν ἰσχυρὰς καὶ ἀκαταγωνίστους ἴσως ἀξιώσεις, ἀλλὰ μολαταῦτα ὁ Χριστιανὸς ὀφείλει νὰ διαμείνῃ μέχρι τέλους πιστὸς θεματοφύλαξ τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ κοινῆ (ὄχι τοῦ ἰδίου) συμφέροντος. Οὔτε εἶνε ἡ ὑποχρέωσις του αὕτη ἐν δυσαρμονίᾳ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἣτις χαρακτηρίζει τὸ χριστιανικὸν ἰδεῶδες. Ἀπ' ἐναντίας ἡ ἐλευθερία εἶνε ὄρος οὐ ἄνευ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ αἰσθανθῇ τις τὸ μέγεθος τῆς χριστιανικῆς ὑποχρέωσεως. Πᾶν ὅ,τι ἔχομεν ἀνήκει εἰς τὸ Σύνολον· καὶ ἡ ζωὴ μας, καὶ οἱ θησαυροὶ μας καὶ ἡ πατρίς μας. Τοῦτο εἶνε τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα καὶ εἶνε ἐνταυτῷ καὶ τὸ θεμελιῶδες κοινωνιολογικὸν ἀξίωμα. Ἀποτελεῖ ἔτι πλέον μίαν τῶν βάσεων τῆς πνευματικότητος. Ἀντίκειται εἰς τὴν πνευματικότητα νὰ φρονῆς ὅτι ὁ κόσμος ὑπάρχει μόνον καὶ μόνον πρὸς τέρψιν τῶν αἰτομικῶν σου νεύρων, τοῦ οὐρανόσκου σου, τοῦ ἀναπαραγωγικοῦ σου συστήματος, τῶν ὀφθαλμῶν σου, τῶν ὠτων σου καὶ τῆς ματαιοδοξίας σου. Οὐχὶ δὲ ὀλιγώτερον ἀντίκειται εἰς τὴν πνευματικότητα ν' ἀγανακτῶ κατὰ σοῦ ἐπὶ τούτῳ. Ἄνευ πνευματικότητος οὐδεμία εὐτυχία ἐν τῷ κόσμῳ εἶνε ἀρκετὴ νὰ μᾶς καταστήσῃ εὐτυχεῖς. Ἡ πνευματικότης εἶνε εἰρήνη καὶ ἀφιλαυτία, διότι προϋποθέτει τοιαύτην εὐρύτητα αὐτοσυνειδήσεως ὥστε νὰ ταυτίξῃ τις ἑαυτὸν μετὰ τοῦ Συνόλου. Ὅσφ μείζων εἶνε ὁ κύκλος μεθ' οὗ τις συμπαθαίνεται, τόσφ εὐρυτέρα ἢ αὐτοσυνειδήσις αὐτοῦ καὶ τόσφ ὑπερτέρα ἢ πνευματικότης του.

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΡΓΑΤΑΙ.

Τὰ λεγόμενα Λαϊκὰ Πανεπιστήμια τῆς Γαλλίας εἶνε μεγάλου ἐνδιαφέροντος ἄξια, διότι ἀποτελοῦσι τὴν σοβαρωτέραν ἐξ ὄλων τῶν ἀποπειρῶν τῆς Εὐρώπης πρὸς παροχὴν στερεᾶς παιδείσεως εἰς τὰς ἐργατικὰς τάξεις. Τὰ τόσα ἀκανθώδη προβλήματα μεταξὺ κεφαλαίου καὶ ἐργασίας δὲν θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ ὑπάρχωσιν, εἰὰν ἐλειτούργει σύστημά τι ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως ἀφορῶν ὄχι εἰς τὸ συμφέρον μιᾶς ὀλιγαρχίας, ἀλλ' εἰς τὸ συμφέρον ὄλου τοῦ ἔθνους. Θὰ εἴπη τις: Μήπως δὲν εἶνε ὑπὲρ ὄλου τοῦ ἔθνους ἡ νῦν παρεχομένη ἀνωτέρα ἐκπαίδευσις; Τοιαύτη ἄξιοι ὅτι εἶνε, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦσι πρᾶγματι τὸ ἔθνος—αἱ ἐργατικαὶ τάξεις—ἀποκλείονται πάσης ὑγιούς παιδείσεως. Αἱ ιδέαι ἐφ' ὧν τὸ ἰσχύον ἐκπαιδευτικὸν σύστημα ὑφίσταται εἶνε ιδέαι εὐνοῦσαι μίαν μικρὰν μειονότητα. Ὁ δὲ αὐτοῦ καταρτιζόμενος θὰ γίνῃ ἢ μέλος τῆς ὀλιγαρχίας ἢ ὑποστηρικτῆς τῆς. Ἡ πύλη τῆς μαθήσεως πρᾶγματι δὲν ἀνοίγεται εἰς ἄλλους καὶ ἀφού ἡ μειονότης δὲν εἶνε τὸ ἔθνος ἔπεται ὅτι ἡ ὑπάρχουσα δημοσία παιδείσις δὲν εἶνε ἐθνικὴ ὅσαυτο συμφέρουσα καὶ ἂν εἶνε δι' ἐκείνους ὑπὲρ ὧν ὑπάρχει. Δὲν λέγω ὅτι ἡ μειονότης ἐν ἐπιγνώσει ἐκανόνισε τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα πρὸς τὸ ἀποκλειστικὸν συμφέρον τῆς, ἀλλ' ὅτι ἡ ἐποχὴ μας ἀπεκάλυψε κοινωνιολογικὰς ἀληθείας αἵτινες καθιστῶσιν ἐπείγουσαν τὴν θεμελιώσιν ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος ὑπηρετοῦντος τὰ συμφέροντα ἀπάντων. Ὁ ἐξ αὐτοῦ καταρτιζόμενος πρέπει νὰ γίνῃ ὑποστηρικτῆς τοῦ κοινῆ συμφέροντος, καὶ ἅμα μέλος τελεσφόρον τῆς ἐθνικῆς δημοκρατίας. Διὰ τοῦτον τὸν λόγον εἶνε ἐξόχως ἀξιοσημείωτος ἡ εὐδόωσις τῶν λαϊκῶν πανεπιστημίων τῆς Γαλλίας. Ταῦτα ἔσχον τὴν ἀρχὴν των τῷ 1899 καὶ ἡ ἀρχὴ των ἦτο πολὺ ταπεινὴ, ἀλλ' ὁ ὠθήσας τὸ σχέδιον Δεχέρμ ἦτο ἀνὴρ δημιουργὸς καὶ θρησκεία του ἦτο ἡ ἀγάπη τῶν ἐργατικῶν τάξεων. Ὁ Δεχέρμ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1899 ἐνωκίασε μερικὰ δωμάτια ἐν τῷ προαστείῳ τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, ὅπερ εἶνε συνοικία τῶν Παρισίων κατοικουμένη κυρίως ὑπὸ ἐργατῶν. Κατόπι ἐξέδωκε μίαν ἐγκύκλιον προσκαλοῦσαν τοὺς ἐργάτας εἰς τὰ νάματα τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀρετῆς. "Ὅπως τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ὑπάρχει διὰ πάντα ὀφθαλμόν, οὕτω θέλομεν καὶ τὸ φῶς τῆς γνώσεως νὰ ὑπάρχη διὰ πᾶσαν διάνοιαν. Θέλομεν νὰ θεμελιωθῇ σύστημα ἐκπαιδευτικὸν μὴ ἀποκλείον τὴν πλειονότητα τοῦ Γένους, μήτε ἀφιερούμενον εἰς τὴν ὠφέλειαν μιᾶς μειονότητος. Θέλομεν ἐκπαιδεύειν ἢς τὰ πλεονεκτήματα νὰ εἶνε ἀναμφισβήτητα διὰ πάντας. Ἐλθετε, λοιπόν, ὅσῳκις εὐκαιρεῖτε, νὰ συμπράττητε μεθ' ἡμῶν οὔτινες εἴμεθα καὶ ἡμεῖς ἐργάται, ὡς σεῖς, προσπαθοῦντες νὰ ἰδρῦσωμεν τὸ πρῶτον ἡμῶν Λαϊκὸν Πανεπιστήμιον. Θὰ ἀσχοληθῶμεν εἰς

μελέτας αἱ ὁποῖαι θὰ ἐξασκήσωσι τὸ πνεῦμα μας καὶ θὰ καταστήσωσιν ἡμᾶς ἀνθρώπους μὲ κρίσιν καὶ μὲ λόγον, ἱκανοὺς νὰ γνωρίζωμεν καὶ τὰ καθήκοντά μας καὶ τὰ δικαιώματά μας. Ἐκαστος ἡμῶν θ' ἀναπτύξῃ τὴν διανοῆν συναισθησῶν τῆς ἀξίας του ἅμα καὶ τῆς εὐθύνης του ὡς ἀνθρώπου καὶ ὡς μέλους τῆς κοινωνίας. Θὰ διδαχθῇ δὲ νὰ ἀμύνεται ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων του ὅσῳκις ὑπονομεύονται καὶ θὰ φροντίξῃ ὄχι περὶ τῶν κοινῶν τυπῶν τοῦ συντάγματος, ἀλλὰ περὶ τῆς ζωῆς πραγματικότητος ἣτις συνίσταται εἰς τὴν ἐλευθερίαν, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀγάπην." Δι' αὐτοῦ τοῦ ἐγγράφου ἰδρῦθη τὸ πρῶτον λαϊκὸν πανεπιστήμιον. Ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς 2,200 ἐργάται ἐνεγράφησαν εἰς τὰ μητρώα του. Ἐξέλεξαν ἀμέσως καθηγητὰς καὶ αἱ παραδόσεις ἔκτοτε ἐξακολουθοῦσιν ἀνελλιπῶς. Ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ὅμοια σωματεῖα ἀνεφάνησαν ἐν Παρισίοις καὶ ἐν διαφόροις ἐπαρχίαις. Ὀνομάζονται πάντα ταῦτα Λαϊκὰ Πανεπιστήμια καὶ εἶνε ἕκαστον ἐντελῶς αὐτόνομον. Τὰ θέματα ἐφ' ὧν γίνονται παραδόσεις εἰσὶν εὐρυτάτου κύκλου, καὶ ὁ σκοπὸς ὅν οἱ παρασκευάζοντες αὐτὰ ὀφείλουσι νὰ ἐπιδιώκωσιν εἶνε νὰ δίδωσι γενικὴν ἐναργὴ σύλληψιν τοῦ ὑπὸ ἐρευναν θέματος ἐν τῇ ὀλοκληρότητι αὐτοῦ μᾶλλον παρὰ ἐν ταῖς λεπτομερείαις του. Ζητήματα κοινωνιολογικοῦ ἐνδιαφέροντος, ἐννοεῖται, προεξάρχουσιν ἐν τῷ προγράμματι καὶ εἶνε ἀξιοσημείωτον ὅτι μεταξὺ τῶν συγγραφέων ὧν αἱ ιδέαι ἐρμηνεύονται καὶ διεξηγοῦνται εἶνε ὁ Τολστόης, ὁ Νίτσε, ὁ Ἴβσεν καὶ ὁ Πέριξ Γάλλος. Ἐπίσης χαρακτηριστικὸν εἶνε ὅτι μία ἑσπέρα καθ' ἑβδομάδα ἀφιερῶνται εἰς συζητήσεις ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων. Ἐκαστον τῶν πανεπιστημίων τούτων ἔχει καλῶς ὀργανωμένην βιβλιοθήκην καὶ αἴθουσαν διὰ θεατρικὰς παραστάσεις—πάσας ὁμῶς ἐκλεγομένας ἐν ἀποκλειστικῇ ἀναφορᾷ πρὸς τὰ διδασκόμενα ζητήματα. Συστηματικὴ ἐπίσκεψις εἰς τὰ μουσεῖα καὶ τὰ παντοῖα ἱστορικὰ μέρη ἐκτελεῖται ὡς ἀπαραίτητον μέρος τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ προγράμματος. Ἡ ὅλη δαπάνη τοῦ σπουδαστοῦ εἶνε ἡμισυ φράγκον κατὰ μῆνα, ἀντὶ τῆς ὁποίας δικαιοῦται ὁ ἐγγραφεὶς ὄχι μόνον εἰς ὅλα τὰ προειρημένα πλεονεκτήματα ἀλλὰ καὶ εἰς ἰατρικὰς καὶ δικηγορικὰς συμβουλὰς. Εἶνε φανερόν ὅτι ὁ σπουδαστῆς δὲν ὑποβάλλεται εἰς τὸν ἐξευτελισμὸν τῆς συναισθήσεως ὅτι τοῦ παρέχεται ἡ παιδείσις λόγῳ φιλανθρωπίας, ἀλλὰ αἰσθάνεται ὅτι αὕτη εἶνε προνόμιον τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ σφαίρας, βεβαίον ὄντος ὅτι ὁ εὐσυνειδήτως ἐργαζόμενος μετέχει αὐτοδικαίως πάντων τῶν ὑφισταμένων ἀγαθῶν. Οἱ καθηγηταὶ διδάσκουσι δωρεὰν καὶ ἐντούτοις ὄχι μόνον εὐκόλως εὐρίσκονται οἱ ἀρμόδιοι ν' ἀναπτύξωσι τὰ διδακτέα ζητήματα ἀλλὰ καὶ μετ' ἐνθουσιασμοῦ πράττουσι τοῦτο. Πέρισιν ἰδρῦθη Ἑταιρία τῶν Λαϊκῶν Πανεπιστημίων σκοποῦσα νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐνωτικὸς δεσμὸς μεταξὺ

ὄλων αὐτῶν τῶν κέντρων καὶ νὰ χορηγήῃ χρηματικὰς ἐπικουρίας ἢ καθηγητὰς ὅσακις εἶνε ἀνάγκη. Ἐντὸς ἐνὸς ἔτους ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐγγραφέντων σπουδαστῶν ἀνῆλθεν εἰς δώδεκα χιλιάδας ἐργάτας. Ὁ Δεχέρμ ἦτο τυπογράφος καὶ ἦτο ἤδη γνωστὸς ἐκ τῆς ἀφοσιώσεως αὐτοῦ εἰς τὴν ιδέαν ὅτι ἡ ἀναδιοργάνωσις τῆς κοινωνίας ἐπὶ δικαιοτέρων βάσεων δὲν εἶνε ποσῶς οὐτόπειον ὄνειροπόλημα καὶ ὅτι δύναται νὰ ἐπιταχυνθῇ, ἀρκεῖ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα ἱκανὸν ν' ἀναπτύξῃ τὰς κριτικὰς λειτουργίας τῶν ἐργατῶν καὶ παράσχῃ αὐτοῖς τὰ ὄπλα τῆς ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς δυνάμεως. Πρωτόπλασμα, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ λαϊκοῦ πανεπιστημίου ἦτο τὸ περιοδικὸν ὅπερ ἐξέδιδεν ὁ Δεχέρμ ὑπὸ τὸν τίτλον "Σύμπραξις ἰδεῶν" καὶ ὁ μικρὸς σύλλογος ὃν ἴδρυσεν πρὸς ἀπαγγελίαν συναφῶν ἀναγνωσμάτων. Ὁ ἐνθουσιασμὸς μεθ' οὗ ἠκούοντο τὰ ἀναγνώσματα ταῦτα τῶ ἐνέπνευσαν τὴν ιδέαν τοῦ λαϊκοῦ πανεπιστημίου. Εἶνε ἀληθές ὅτι ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχουσι πολλοὶ ἐκπαιδευτικοὶ παράγοντες καθιστῶντες τὴν παιδείαν προσυτὴν εἰς πάντας, ἀλλ' ἡ διαφορὰ ἣτις χαρακτηρίζει τὰ λαϊκὰ πανεπιστήμια εἶνε ὅτι ταῦτα ἔχουσι πρόγραμμα μαθημάτων καὶ σῶμα καθηγητῶν ἐξαρτώμενα ἐντελῶς ἀπὸ τὴν ἐργατικὴν τάξιν καὶ ἐλήφθη πρόνοια ὥστε νὰ ῥυθμίζεται πάντοτε ἡ διδασκαλία ἐπὶ τῇ βάσει ψήφου καθαρῶς ἐργατικῆς. Ἦτο ἀκράδαντος πεποίθησις τοῦ Δεχέρμ ὅτι οἱ ἐργάται δύναται κάλλιον παντὸς ἄλλου νὰ κρίνωσι περὶ τοῦ τί ἀξίζει ἢ δὲν ἀξίζει νὰ μάθωσιν. Ἄνευ τοῦ ὄρου τούτου ὁ ἐργάτης δὲν δύναται ν' ἀπαλλαγθῇ ἀπὸ τὸν ὑπνωτισμὸν ὃν ἐξασκεῖ ὁ κεφαλαιουχίζων ἐκπαιδευτής. Ἄφ' ἑτέρου τὸ σύστημα δὲν εἶνε τόσῳ στενὸν ὥστε ν' ἀποκρούῃ τοὺς καρποὺς τῆς μαθήσεως οὓς δύναται νὰ ἐπιτύχῃ ἀπὸ διαφόρους εἰδικοὺς καθηγητὰς, συγγραφεῖς, πολιτευομένους καὶ ἄλλους, ἀρκεῖ νὰ διδάσκωσιν ὑπὸ τὴν αἰγίδα καὶ τὸν ἔλεγχον τοῦ Λαϊκοῦ Πανεπιστημίου. Τὸ γεγονός εἶνε ὅτι ὁ μηχανισμὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως κατ' ἀνάγκην θὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς συλλήψεις τῆς ἐποχῆς μας καὶ ἐν τῶν προϊόντων τῆς παγκοσμίου ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως ἔσται ὁ καταρτισμὸς νοσημόνων ἡγετῶν τοῦ ἐργατικοῦ ἀγῶνος. Ὁ Ρενὰν εἶπε λίαν εὐφυῶς ὅτι "ὁ αἰρετικὸς τῆς σήμερον εἶνε ὁ ὀρθόδοξος τῆς αὔριον." Ὁ ἀριθμὸς τῶν μεταβαλλόντων τὰς ιδέας των περὶ κοινωνικοῦ βίου καὶ ἐθνικῆς ἀποστολῆς αὐξάνει ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος λίαν καταπληκτικῶς, καὶ ἐνῶ πρὸ δεκαετίας ὁ κοινωνιστὴς ἐθεωρεῖτο ἐκκεντρικὸς ἢ ἐπικίνδυνος σήμερον ἀκούεται μετὰ σεβασμοῦ ὡς ἐχέφρων καὶ φιλόπατρις.

Ἐὰν εἶνε ἀληθές ὅτι ἔχομεν καθήκοντα πρὸς ἀλλήλους, δὲν εἴμεθα ἄραγε ὑπεύθυνοι διὰ τὸ ψῆχος, τὴν πείναν καὶ τὴν παντοίαν ἀθλιότητα ἣτις ἔχει, ὡς ἡ στατιστικὴ δεῖκνυει, τόσους ἀδελφοὺς εἰς πρόωρον θάνατον; *Eliete Razius.*

ΠΡΟΦΗΤΑΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΥ. ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ.

Τὸν δεύτερον αἰῶνα μετὰ Χριστὸν ὑπῆρχον εἴκοσι βιογραφίαι τοῦ Πυθαγόρα, ὅστις ἤκμασεν ἐπτά αἰῶνας πρότερον γεννηθεὶς ἐν Σάμῳ τὸν ἕκτον αἰῶνα. Δύναται ἴσως νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ὁ σοφώτατος τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς ἑαυτὸν ἐχαρακτήρισεν ὡς φιλόσοφον, τὴν λέξιν ταύτην πρῶτος αὐτὸς συνθέσας καὶ εἰσαγαγών. Ἡ φιλέρευνος φύσις του τὸν ὠθησεν εἰς περιηγήσεις πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ἀληθοῦς γνώσεως καὶ φαίνεται ὅτι πρῶτοι διδάσκαλοι αὐτοῦ ἦσαν ὁ Θαλῆς καὶ ὁ Φερεκύδης. Ἐξῆσε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Ἰνδία ἐμβαθύνων εἰς τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι τῶν φιλοσοφικωτάτων Ἰνδῶν καὶ τῶν πνευματικωτάτων Αἰγυπτίων. Βραδύτερον εἰς Ἀθήνας ἐλθὼν ἐμυήθη βεβαίως εἰς τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια καὶ κατόπιον μετέβη εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ὁ Πυθαγόρας ἦτο ἀριστοκρατικὸς τὸ φρόνημα, ἀλλ' ἐνόει τὴν λέξιν ὑπὸ τὴν ἐτυμολογικὴν τῆς σημασίαν. Δηλαδή ἐπρέσβευεν ὅτι ἡ πολιτεία δέον νὰ κυβερνᾶται ἀπὸ τοὺς ἀρίστους χαρακτήρας. Ὁ μέγας σκοπὸς τοῦ βίου του ἦτο νὰ θεμελιώσῃ κοινωνίαν ῥυθμιζομένην κατὰ τὰ ὑψηλὰ ιδεώδη τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Πρὸς τοῦτο ἐν πρώτοις συνήσπισε τριακοσίους νέους εἰς ἐταιρίαν ἣς πρῶτος κανὼν ἦτο τὸ ζῆν λιτῶς, ἀδελφικῶς καὶ ἀναιμάκτως, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τῆς κρεοφαγίας ἐκλήθη πυθαγόρειος διαίτα. Ὁ κανονισμὸς τῆς Ἐταιρίας ἀπῆτει ἵνα τὰ μέλη αὐτῆς ἐρευνῶσιν ἑαυτὰ καθ' ἐκίστην ἐσπέραν "Τί παρέβην σήμερον; Τί ἔπραξα; Τί παρημέλησα;" Προσέτι νὰ εὐρίσκωσι τρόπον διὰ ἀβρότητας (τῆς εἰλικρινοῦς) νὰ μετατρέπωσι τοὺς ἐχθροὺς των εἰς φίλους· νὰ μὴ ζητῶσιν ἀπὸ τὸν Θεὸν ὀρισμένον τι προσωπικὸν ἀγαθόν, διότι οὐδεὶς γνωρίζει τί εἶνε τὸ ἀριστον δι' ἑαυτὸν καὶ νὰ σέβωνται τὴν ζωὴν καὶ αὐτῶν τῶν φυτῶν. Ὁ Πορφύριος ἀναφέρει ὅτι ἡ θεὰ σφαγείου ἢ σφαγέως ἦτο ἀφόρητος εἰς τὸν Πυθαγόραν, ἀλλ' οὐχ ἦττον ἀφόρητοι τῶ ἦσαν οἱ λόγοι τῶν πολιτευομένων περὶ τῆς ἀνειλικρινείας τῶν ὀποίων ἐξεφράζετο σαρκαστικώτατα. Ἰγείαν, πλοῦτον, ἡρεμίαν καὶ διανοητικὴν διαύγειαν ὑπισχνεῖτο ὁ Πυθαγόρας εἰς τοὺς συμμορφουμένους πρὸς τὰς ἀρχάς του. Τὸ πυθαγόρειον σύστημα περιλαμβάνει τὰς ἀστρονομικὰς ἀληθείας ἃς ἐπανεῦρεν ὁ Κοπέρνικος, τὰς βάσεις τῆς ἰατρικῆς, τοὺς νόμους τῆς μουσικῆς ἀρμονίας, τὴν μαθηματικὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἐπιστήμην τῆς ψυχῆς, ὑπῆρξε δὲ ἀναμφισβητήτως ὁ ἥλιος περὶ ὃν ἀπωτέρω ἢ ἐγγυτέρω ἐστράφησαν πάντα σχεδὸν τὰ ἕκτοτε θρησκευτικὰ, φιλοσοφικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ συστήματα. Ὅπουδῆποτε ἀναφέρονται διαπρεπεῖς Πυθαγόρειοι πάντοτε παρίστανται ὡς ἀνθρώποι μεγάλης ἀξίας—ἰδιαζόντως εὐθεῖς χαρακτήρες.

ΕΡΕΥΝΗΜΑΤΑ.

ΕΘΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Ἐνῶς ὁ παλαιὸς κόσμος καταγίνεται εἰς θεωρίας παιδαγωγικάς, ὁ νέος κόσμος ἐργάζεται. Ἡ Ἀμερικὴ ἤδη ἀριθμεῖ πολλὰς ἑταιρίας ἀσχολουμένας εἰς τὴν νοήμονα ἐκπαίδευσιν τοῦ ἔθνους. Τὸ εἰδικῶς ἀξιοσημείωτον εἶνε ὅτι ἀπὸ δεκαετίας λειτουργεῖ "Σύλλογος πρὸς ἐξωραϊσμὸν τῶν Σχολείων", διαδίδων κατὰ πλάτος καὶ κατὰ μῆκος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἶνε ἀπαραίτητος διὰ προσήκουσαν ἐκπαίδευσιν ὁ στολισμὸς παντὸς σχολείου δι' ἐξανθρωπιστικῶν εἰκόνων, ἀγαλμάτων καὶ ἀλυσιδίων. Ἡ ἰδέα ἔχει τὴν γένεσιν τῆς εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ Ρούσκιν καὶ οἱ ἀσπασθέντες αὐτὴν αἰσθάνονται ὅτι τὰ καλλιτεχνήματα ἐν τῷ σχολείῳ ἐντυποῦσιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ παιδὸς τὴν πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀγαθὸν ἀγάπην ἢ ὅποια συμβάλλει εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ἀνωτέρας παιδείσεως τελεσφορώτερον παντὸς διδακτικοῦ ἐγχειριδίου. Ἐνταυτῷ διδάσκονται ὑπὸ ἀρμοδίων καλλιτεχνῶν αἱ ἀρχαὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, τῆς γλυπτικῆς καὶ τῆς ζωγραφικῆς. Οἱ πλούσιοι Ἀμερικανοὶ προσφέρουσι μεγάλα ποσὰ πρὸς ἐξωραϊσμὸν τῶν σχολείων. Μία ἑταιρία γεωργικῆ ἐπώλησε πέρυσιν 121,000 σακκίδια σπόρου ἀνθέων εἰς μαθητὰς δημοτικῶν σχολείων πρὸς πέντε λεπτὰ ἕκαστον σακκίδιον. Ἀλλὰ καὶ ἡ διοίκησις συνεπιβοηθεῖ. Ἡ πολιτεία τῆς Νέας Ἰόρκης ἐδαπάνησε πέρυσι 30 ἑκατομμύρια δολλάρια χάριν τῶν σχολείων καὶ ὑπολογίζεται ὅτι ἕκαστος μαθητῆς στοιχίζει εἰς τὴν πολιτείαν 125 φράγκα κατ' ἔτος. Ἐτι πλέον ἡ πολιτεία τῆς Νέας Ἰόρκης διακρίνεται ἐξ ὄλων τῶν πολιτειῶν τοῦ κόσμου ὅτι ὠργάνωσε σύστημα ἐκπαίδευσως τῶν ἐνηλίκων παρέχον μάθησιν συστηματικὴν εἰς 2,000,000 πρόσωπα. Τὸ σύστημα τοῦτο ἤρξατο λειτουργοῦν τῷ 1882 μὲ ὀκτῶ καὶ εἴκοσιν ἀκροατάς. Σήμερον οὗτοι ἀνέρχονται εἰς ἡμισυ ἑκατομμύριον καὶ ἡ δαπάνη τοῦ κράτους ὑπερβαίνει 200,000 φράγκων κατ' ἔτος. Οὐχ ἥττον ἀξιοσημείωτος εἶνε ἡ ἐπίδοσις τῆς γεωργικῆς ἐκπαίδευσως οἷα ὠργανώθη ὑπὸ τοῦ ἐν Ἰθάκῃ Πανεπιστημίου. Τριάκοντα ὀκτῶ χιλιάδες γεωπόνοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἀκούουσι μαθήματα, ἀναπτυσσόμενα καὶ διὰ μαγικῶν εἰκόνων, ἐπὶ θεμάτων γεωπονικοῦ ἐνδιαφέροντος· καὶ βιβλιοθήκαι δὲ κινηταὶ ἐξαποστέλλονται ἅμα τῇ αἰτήσει εἰκοσιπέντε ἀγροτῶν, ἀντὶ μικρᾶς πληρωμῆς. Ἡ ἐσχάτως συστάσα ἐν Ἑλλάδι Γεωργικὴ Ἑταιρία ἠδύνατο νὰ λάβῃ πολλὰ διδάγματα ἀπὸ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἰθάκης.

ΠΕΡΙΤΥΦΛΙΤΙΣ.

Ὁ ἰατρὸς Ἀλλινσον δημοσιεύει δήλωσιν δι' ἧς προβάλλει ὅτι, ἐὰν προσεκαλεῖτο ὅτε ὁ βασιλεὺς Ἐδουάρδος προσεβλήθη ὑπὸ τῆς περιτυφλίτιδος,

θὰ τὸν ἐθεράπευεν ἀνευ ἐγχειρήσεως καὶ θὰ τὸν καθίστα ἐντελῶς ὑγιᾶ ἐντὸς μιᾶς ἐβδομάδος. Ἐξηγῶν τοὺς λόγους δι' οὓς ἡ ἐγχείρησις εἶνε ἀκατάλληλον μέσον θεραπείας τῆς νόσου ταύτης συνοφίζει τὰς αἰτίας καὶ τὰ συμπτώματα αὐτῆς ὡς ἐξῆς: θεωρεῖ τὴν πολυφαγίαν κύριον αἴτιον, ἰδίως ἐὰν συνίσταται ἐκ κρέατος, καὶ τὰ πολλὰ διεγερτικὰ ποτά. Τὸ σκωληκοειδὲς ἐξάρτημα τοῦ τυφλοῦ ἐντέρου συστρέφεται καὶ οὕτω παρακωλύει τὴν ἐξοδὸν τῶν ἐκκρίσεων, αἵτινες ἐπομένως ἀναπτύσσουσι φλόγωσιν καὶ πύον. Ἡ νοσηρὰ κατάστασις δύναται νὰ ὑπάρχῃ χωρὶς συμπτώματα, ἐφ' ὅσον δὲν ἐπισυμβαίνει ὀξὺς ἐρεθισμὸς κατόπιν κρυολογήματος ἢ φαγητοῦ ὑπὲρ τὸ σῦνηθες ἀφθόνου ἢ ἀνθυγιεινοῦ. Τότε ἀρχίζει ἀμέσως πόνος εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ κάτω στομάχου, πυρετός, τεταραγμένος ὕπνος κλπ. Τὴν δι' ἐγχειρήσεως καὶ φαρμάκων θεραπείαν, ὁ Ἀλλινσον λέγει, ἐπακολουθεῖ συνηθέστατα ὁ θάνατος, ἀλλὰ οὐδέποτε ἀπέθανε τις ὑποβληθεὶς εἰς τὴν θεραπείαν τῆς ὑγιεινῆς μεθόδου του. Ὁ πάσχων δέον νὰ ὑποβάλλεται εἰς χλιαρὸν λουτρὸν διὰ σπόγγου δις τῆς ἡμέρας, τὸ παράθυρον τοῦ κοιτῶνος νὰ τηρεῖται ἀνοικτὸν ὀλίγον ἢ πολὺ ἀναλόγως τοῦ καιροῦ καὶ ἡ διαίτα νὰ συνίσταται εἰς ψυχρὸν ἀφέψημα κριθῆς μετὰ γάλακτος τετράκις τῆς ἡμέρας καὶ εἰς πινακίον βραστῶν κρομμύων ἅπαξ τῆς ἡμέρας. Ἐντὸς τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν ἡ συσσωρευθεῖσα περὶ τὸ τυφλὸν ἔντερον ὕλη ἀπορροφᾶται ἀπὸ τὸ σύστημα καὶ ὁ ἀσθενὴς ἀρχίζει νὰ πεινᾷ. Τότε βαθμηδὸν τῷ δίδεται τροφή συνισταμένη εἰς λίαν ἐλαφρὰ παρασκευάσματα, ἐκλεκτὰς ὀπώρας καὶ βραστὰς τομάτας, εἰς ἃς βραδύτερον προστίθεται ἄρτος. Ταυτοχρόνως θερμὰ ἐπιθέματα δέον νὰ καλύπτωσι τὸ πάσχον μέρος ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν τρις τῆς ἡμέρας, ἀπαγορεύεται δὲ ἐπὶ δύο ἐβδομάδας τὸ κρέας, τὰ φάρμακα, πᾶν διεγερτικὸν ποτὸν καὶ τὸ κάπνισμα. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐπιτευχθεῖσας ἀναφέρει εἰκοσιτέσσαρας θεραπείας, ἐνῶ καὶ εἰς τοὺς εἰκοσιτέσσαρας παθόντας εἶχεν ἐπειγόντως συστηθῆ ἐγχείρησις ὡς τὸ μόνον μέσον σωτηρίας. Εἰς δύο οἰκίας ἐνθα προσεκληθῆ ἦσαν ἔτοιμα πάντα τὰ πρὸς τὴν ἐγχείρησιν χρειώδη ἀρθέντα ἐκείθεν τῇ διαταγῇ του. Τὴν δημοσίευσιν τῆς δηλώσεως ταύτης ἐπηκολούθησαν ἀνακοινώσεις γνωστῶν προσώπων ἐπιμαρτυροῦσαι αὐτὴν.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΙΑ.

Ὁ ἀρμονικὸς συνδυασμὸς ῥώμης καὶ γνώμης εἶνε θέμα ἀπασχολοῦν ἀκριβῶς νῦν τοὺς ἐρευνητὰς τῶν δύο κόσμων. Οὔτε ῥώμη ἀνευ γνώμης οὔτε γνώμη ἀνευ ῥώμης εἶνε ἐγγύησις ὑγιῶν νεύρων. Ὁ διάσημος ὑγιεινολόγος καὶ ἀθλητῆς Εὐστάθιος Μάηλς, καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κανταβρυγίας, ἐν προσφάτῳ μελέτῃ του λέγει ὅτι, ὅταν τὸ νευρικὸν σύστημα εἶνε ἐν πλήρει ὑγείᾳ, ἡ φυσικὴ κατάστασις εἰς ἣν διατιθέμεθα

εἶνε ἀνάλογος καὶ δὴ ὑπερτέρα τῆς ψυχικῆς καταστάσεως εἰς ἣν μᾶς διαθέτει ἡ φαιδρὰ μουσική. Τινὲς λέγουσιν ὅτι ἡ ὑγεία συνίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ αἰσθάνεται τις ὅτι ἔχει σῶμα, ἀλλ' ὁ Μάηλς διαρρήδην ἀποκρούει τὴν ἀρνητικὴν ταύτην θεωρίαν τῆς ὑγείας. Ἐγεία εἶνε τι λίαν θετικόν. Εἶνε αὐτόχρημα ἀπόλαυσις—ἡ ἀπόλαυσις τοῦ ζῆν—καὶ συνδέεται ἀρρήκτως μὲ τὴν γηθόσυνον ἔφεσιν τῆς ἐργασίας. Ὁ Μάηλς εἶνε ὅλος ὑγεία καὶ ὁ βίος ὃν διάγει συνίσταται εἰς συνδυασμὸν ἀθλητισμοῦ καὶ διανοητικῆς ἐργασίας. Μία ἀπὸ τὰς μεγίστας ἡδονὰς του, λέγει, εἶνε νὰ ἐργάζεται ἐπὶ δεκαεξ ὥρας τὴν ἡμέραν, ἐργασίαν ἀπαιτοῦσαν ἔντονου ἐνάσκησιν τοῦ ἐγκεφάλου. Ἄλλ' ἔτι μείζων εἶνε ἡ ἡδονὴ ἢ προκύπτουσα ἐκ τῆς συναισθήσεως τῆς διανοητικῆς ταύτης δράσεως καὶ ἀντοχῆς. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀθλητισμὸν, οἱ ἐπιδιδόμενοι εἰς αὐτὸν νοουθετοῦνται ὅτι, ἐὰν λείπη ἀπὸ τὸν ἀθλητὴν ἡ γηθόσυνος ἔφεσις πρὸς διανοητικὴν ἐργασίαν, τὸ θετικῶς ἔξακτέον ἐντεῦθεν συμπέρασμα εἶνε ὅτι ριζικόν τι σφάλμα ὑφέρπει ὑπὸ τὸ ἐφαρμοζόμενον ἀθλητικὸν πρόγραμμα, καὶ ἀπειλεῖ τὴν ζωὴν, ὅσω θαυμασία καὶ ἂν εἶνε ἡ σωματικὴ ἀντοχή. Ὁ Μάηλς ἐπιμένει συνιστῶν ἰδίως τὴν βαθεῖαν εἰσπνοὴν διὰ τῆς ρινός, κράτησιν τῆς ἀναπνοῆς ἐπὶ 7 δευτερόλεπτα καὶ ἥρεμον ἐκπνοὴν πάλιν διὰ τῆς ρινός. Τοῦτο εἶνε πολύτιμος ἀσκήσις ἣν δὲν πρέπει τις νὰ παραμελή. Ἐτέρα λίαν ἀξιοσύστατος ἀσκήσις εἶνε ἡ καθ' ἐκάστην πρωΐαν ἔκθεσις γυμνοῦ τοῦ σώματος εἰς τὸ ὑπαιθρον μετὰ ταυτοχρόνου προστρίψεως αὐτοῦ διὰ τῶν χειρῶν. Αἱ δύο αὗται ἀσκήσεις καὶ ἡ ψυχρολουσία, ἐὰν μάλιστα αὕτη εἶνε φυσικὴ βροχή, ἐνδυναμοῦσι τὸ νευρικὸν σύστημα καὶ ὀξύνουσι τὸν νοῦν.

ΤΟ ΚΗΡΤΓΜΑ ΤΟΥ ΚΑΡΝΕΓΗ.

Δὲν παρέρχεται ἐβδομὰς καθ' ἣν νὰ μὴ ἀγγέλλεται καὶ μία ἀποστολὴ ἐνὸς ἢ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου ἀπὸ τὸν ταμίαν τοῦ Καρνέγη πρὸς τινα Δήμαρχον ἐν Ἀγγλίᾳ ἢ Ἀμερικῇ διὰ ἰδρυσιν βιβλιοθήκης. Ὁ Καρνέγης πιστῶς διεξάγει τὸ πρόγραμμά του διηλεκτικῶς ἐλαττόνων τὴν περιουσίαν του μέχρις ὀλοσχεροῦς μεταμορφώσεως αὐτῆς εἰς δημοσίαν βιβλιοθήκην καὶ ἀριστεία μαθήσεως. Διὰ τῆς τακτικῆς ταύτης συνετέλεσε μεγάλης σπουδαιότητος ἐπανάστασιν εἰς τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι ἐν γένει. Ἡ καθιερωμένη ἐντύπωσις πάντοτε ὑπῆρξεν ὅτι ὁ ἀποκτῶν χρήματα εἶνε ὁ μόνος νόμιμος κύριος αὐτῶν, ἀλλὰ τὸ κήρυγμα τοῦ Καρνέγη ὑπόσχεται ν' ἀνατρέψῃ ἄρδην τὴν ἐντύπωσιν ταύτην ἐπισφραγίζον δύο θεμελιώδεις ἀρχὰς ἅς καὶ οἱ πρῶτοι πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐξήνεγκον, ὅτι δηλαδή· α') πᾶς ὅστις φυλάττει τὸν πλοῦτον του πρὸς ἀποκλειστικὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὀρέξεων καὶ κλίσεων εἶνε σφετεριστῆς ἔστω καὶ ἂν ἐπλούτησεν ἐντίμως· β') πᾶς ὅστις ἀποθνήσκει πρὶν τοποθετήσῃ τὰ χρήματά του εἰς σκο-

ποὺς κοινωφελεῖς ἀποθνήσκει μὲ τὸ βῆρος τῆς φιλαυτίας. Τὰς δύο ταύτας ἀρχὰς ὁ Καρνέγης ἐτόνισε διὰ διττοῦ τρόπου. Πρῶτον διὰ τῶν συγγραμμάτων του ἅτινα ἀναγινώσκονται εἰς εὐρύτατον κύκλον ἀνθρώπων ἀνὰ τὴν γῆν, καὶ δεύτερον διὰ τῆς μετατροπῆς τῶν ἑκατομμυρίων του εἰς κέντρα ἐρεῦνης. Εἶνε χαρακτηριστικὸν τῆς ἐποχῆς μας ὅτι οἱ ἐφημεριδογράφοι δὲν κρίνουσι καθήκον των νὰ γράψωσι κεραυνοβόλα ἄρθρα κατὰ τῆς “ἐπικινδύνου” διαδόσεως τῶν ἀρχῶν τοῦ Καρνέγη, καίπερ τόσῳ προφανῶς ἀνατρεπτικῶν. Ὁρῶνται μόνον ὡσὰκις ὁ διδάσκων αὐτὰς εἶνε ἐλεγκτῆς τις τῆς κοινωνικῆς ἀμισότητος μὴ ἔχων τὰ ἑκατομμύρια τοῦ Καρνέγη. Τὸ κήρυγμα τοῦ φιλοπροόδου τούτου ἀνδρὸς εἶνε βόμβα ριφθείσα ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν ἀκρόπολιν τοῦ θησαυριστικοῦ ἐνστίκου καὶ τῆς ὀπισθοδρομήσεως. Τὸ οὐσιῶδες δὲν εἶνε αἱ δωρεαί, ἀλλ' αἱ ἀρχαὶ ἅς ἡ ἐνέργεια τοῦ Καρνέγη κηρύσσει. Ἄλλοίμονον, ἐὰν ἀντὶ τῆς δικαιοσύνης ἐπεκράτει νὰ ἀνακηρυχθῆ ἡ ἐλεημοσύνη ὡς γνώμων τοῦ βίου. Ὁ Καρνέγης δὲν φρονεῖ ὅτι ἐλεεῖ, ἀλλ' ὅτι ἀποδίδει ὀφειλόμενα καὶ θέλει ζῶν νὰ αἰσθανθῆ ὅτι τὰ ἀπέδωκεν ὅλα.

Ἡ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΦΥΣΙΣ.

Ἐν πάσῃ χώρᾳ ὁ ποινικὸς νόμος σταθμίζει διὰ τοῦ αὐτοῦ μέτρου τὰ ἐγκλήματα τῶν γυναικῶν δι' οὗ σταθμίζει καὶ τὰ τῶν ἀνδρῶν μὴ ἀναγνωρίζων διαφορὰν μεταξὺ τῶν δύο φύλων. Ὁ καθηγητῆς τοῦ ἐν Βορδῶ Πανεπιστημίου κ. Μοράχ ἰσχυρίζεται ὅτι τοῦτο εἶνε μέγα κοινωνιολογικὸν σφάλμα διότι, ἐὰν ἐρευνήσωμεν βαθύτερον, θ' ἀνακαλύψωμεν ὅτι ἡ γυνὴ εἶνε ὅλως διάφορον ὃν ἀπὸ τὸν ἄνδρα. Οὔτε ὑπερτέρα οὔτε κατωτέρα, ἀλλ' ἀπλῶς ἄλλης φύσεως μὴ ἐπιτρεπούσης σύγκρισιν. Ἡ διάνοιά της ἔχει ἄλλον ὀργανισμόν, τὰ αἰσθηματά της εἶνε ἄλλης σφαίρας καὶ αἱ πράξεις της κινοῦνται ἀπὸ ἐλατήρια ἄλλα ἢ τὰ τοῦ ἀνδρός. Αἱ στατιστικαὶ δεικνύουσιν ὅτι αἱ κακούργοι γυναῖκες εἶνε πολὺ ὀλιγώτεραι τῶν κακούργων ἀνδρῶν, ἡ δὲ κοινωνιολογικὴ ἐρευνα τείνει ν' ἀποδείξῃ ὅτι καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ γυνὴ ἐγκληματῆ τὸ ἐγκλημά της εἶνε παραβίασις τῆς γυναικειᾶς φύσεως. Σχεδὸν ἐν πάσαις ταῖς περιπτώσεσι, καθ' ἃς μία γυνὴ διαπράξῃ κακούργημα, ἐξωθήθη εἰς τοῦτο ὑπ' ἀνδρὸς πλανήσαντος καὶ εἶτα ἐγκαταλείψαντος αὐτήν, ἡ δὲ ὑστάτη ἀνάλυσις μᾶς πείθει ὅτι ἡ ἐνοχὴ πάντοτε βαρύνει τὸν ἄνδρα. Τὸ πόρισμα ἐντεῦθεν εἶνε ὅτι ὁ εἰκοστὸς αἰὼν ὑπέεικον εἰς τὴν βιονομικὴν πρόοδον θὰ θεσπίσῃ νόμους ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διαφορᾶς ταύτης μεταξὺ γυναικὸς καὶ ἀνδρός. Εἶνε ἴδιον τῆς γυναικειᾶς φύσεως τὸ ἀφοσιοῦσθαι εἰς μίαν ὑπαρξίν ἄλλην ἢ τὴν ἰδικὴν της. Τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ γυνὴ προωρίσθη διὰ μητρότητα, καὶ κατὰ συνέπειαν πᾶν φαινόμενον ἐν τῷ βίῳ τῆς γυναικὸς φέρει τὴν

σφραγίδα τῆς μητρικῆς σπογγῆς. Ἡ μητρικὴ ἀγάπη εἶνε τὸ ἰσχυρότατον καὶ τὸ ἠρωϊκώτατον τῶν αἰσθημάτων καὶ ἀποτελεῖ τὸν προμαχῶνα τῆς γυναικὸς κατὰ τῶν φαύλων ὁρμῶν. Ἡ ἀγάπη αὕτη ὑπὸ παντοίας ἐκφάνσεις εἶνε τὸ θεμελιῶδες ἐλατήριον τοῦ βίου πάσης γυναικὸς καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ ἡ γυνὴ εἶνε ἰκανὴ νὰ προβῆ καὶ εἰς ἐγκλημα τῇ ἐνσυνειδήτῳ ἢ ἀνεπὶγνώτῳ ὑποβολῇ τοῦ ἀγαπωμένου. Ἐντεῦθεν ἡ εὐθύνη τῆς εἶνε μηδαμνὴ καὶ τοῦτο ὁ νόμος δὲν δύναται ἀλλ' ἢ νὰ ὑπολογίσῃ. Ὁ ποινικὸς νομοθέτης τοῦ μέλλοντος θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι πᾶσα γυνὴ ἔχει ἐν τῇ διανοίᾳ τῆς καὶ ἐν τῷ φυσικῷ ὀργανισμῷ τῆς στοιχεῖα ἅτινα διαφεύγουσι τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ δικαστοῦ τοῦ ἐπιβάλλοντος ποινὴν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν στοιχείων τῆς ἀνδρικῆς φύσεως. Καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ γυνὴ προσκρούῃ κατὰ τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι ἡ μητρικὴ φύσις τῆς ἔχει ἐκτεθειμένον τὸν νευρικόν τῆς ὀργανισμὸν εἰς φυσιολογικὰς καὶ ψυχολογικὰς καταγίδας, περὶ ὧν ὁ ἀνὴρ οὐδὲν γνωρίζει καὶ ἐξ ὧν πράγματι ἡ ὅλη κοινωνία κερδαίνει. Αὐτὸς ὁ λόγος μόνος θὰ ἤρκει ὅπως πᾶς ἀνὴρ διηλεκτῶς ἐνθυμεῖται ὅτι ὀφείλει σέβας, τιμὴν καὶ δικαιοσύνην εἰς πᾶσαν γυναῖκα.

ΑΛΛΗΛΕΓΓΤΗ ΦΥΤΩΝ ΚΑΙ ΖΩΩΝ.

Σφόδρα ἐπαγωγὸς εἶνε ἡ ἔρευνα τῶν δεσμῶν ἅτινα ἐνοῦσι τὸν ἄνθρωπον μὲ τὴν λοιπὴν ἔμψυχον φύσιν. Οἱ ἐπιστήμονες κατέδειξαν ἤδη τινὰς τῶν δεσμῶν τούτων καὶ τὴν ἀκριβῆ ἰσορροπίαν ἣν ἐμφύτως τηροῦσι πάντα τὰ ὄντα πρὸς ἀλλήλα, ἐφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐπεμβαίνει καταστρέφων τὴν ἰσορροπίαν ταύτην δυνάμει σοφισμάτων ὑπηρετούντων τὰς ἀλόγους ὀρέξεις του. Μικρὰ σπουδὴ τῆς βοτανικῆς ἀρκεῖ νὰ κινήσῃ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον περὶ τὰς σχέσεις μεταξὺ ἐντόμων καὶ ἀνθέων. Αἱ σχέσεις αὗται βελτιοῦνται διὰ τῆς διαρρεύσεως τοῦ χρόνου. Οὕτως ἐνῶ ἡ γονιμοποίησις τῶν ἀνθέων ἐξηρτάτο ποτε πᾶσα ἐκ τοῦ ἀνέμου τοῦ σκορπίζοντος τὴν παιπάλην, βραδύτερον ἐμφανίζεται εἰς ὑπαρξιν εἶδος τι ἐντόμου ἀγαπῶντος νὰ τρώγῃ τὴν παιπάλην ἐπὶ τοῦ ἀνθους. Ἐνῶ καταγίνεται νὰ τὴν τρώγῃ ἐνταυτῷ κατακαλύπτεται ὑπ' αὐτῆς καὶ ὅταν μεταβῆ εἰς ἄλλο φυτόν ἢ ἀνθος ἡ γονιμοποίησις ἐπιτυγχάνεται οικονομικώτερον παρὰ ἐὰν ὁ ἀνεμος ἦτο τὸ μόνον μέσον. Ἐπειτα καὶ τὰ ἀνθη ἐξελίσσονται οὕτως ὥστε νὰ εἰδοποιῶσι τὰ ἔντομα δι' εἰδικοῦ τινος χρώματος δυναμένου νὰ παραβληθῇ πρὸς σημαίαν ἢ διαφήμησιν τῆς τροφῆς ἣς πλήρεις εἰσὶν οἱ θύλακοὶ των. Ταῦτοχρόνως ἐπιτυγχάνονται καὶ ἄλλοι σκοποὶ ὡς φέρ' εἰπεῖν ἡ ἀνάπτυξις τῆς νοημοσύνης τοῦ ἐντόμου καὶ ὁ ἐξωραϊσμός τοῦ ἀνθους. Κατέστη βέβαιον ὅτι πολλὰ ἀνθη ἀπέκτησαν τὸ κάλλος των διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἐξ αἰτίας τῆς προσπαθείας ἣν καταβάλ-

λουσιν ὅπως προσελκύωσι τὰς ἐπισκέψεις τῶν μελισσῶν, τῶν χρυσαλλίδων καὶ τῶν σπητῶν. Ἀξιοσημείωτον εἶνε ὅτι τὰ ἔντομα καὶ τὰ φυτὰ φαίνονται οἷονεὶ ἀνακαλύπτοντα τὸ ἀμοιβαῖον συμφέρον των καὶ ἐμμένοντα εἰς τὰς ἀλληλεγγύους ταύτας σχέσεις, αἵτινες εἶνε εἶδος τι σοσιαλισμοῦ καὶ σύστημα ἐθελουσίων ἀμοιβαίων ἐκδουλεύσεων. Κατηγορία τις ἀνθέων καὶ ἐντόμων ὀργανίζουσι καὶ κοινὴν ἄμυναν κατ' ἐντόμων ἄλλης κατηγορίας μὴ ἐκτελούντων τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἡ πρώτη κατηγορία ἐγυμνάσθη ἐν τῇ συνεργασίᾳ τῆς μετὰ τῶν ἀνθέων. Τὰ ἀνθη εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἐκκρίνουσι δηλητηριώδη τινὰ ὑγρὰ ἀπωθούντα τοὺς ἀπροσκλήτους ἐπισκέπτας, ἀλλ' ὅμως ἀβλαβῆ εἰς τοὺς φίλους. Πολλαχοῦ παρατηρήθη ὅτι οἱ φίλοι αὐτοὶ εὗρον τὸν τρόπον (μυηθέντες ἴσως ὑπὸ τῶν συμμάχων των ἀνθέων) νὰ μένωσιν ἀπρόσβλητοι ἀπὸ τὸ ἐκκρινόμενον δηλητήριον. Ἐφ' ὅσον ἀνερχόμεθα τὴν κλίμακα εὐρίσκομεν τὴν αὐτὴν ἀλληλεγγύην ὑπὸ ἄλλους ὄρους κατορθουμένην ἀναλόγως τῶν εὐρύτερων ἀναγκῶν τῆς ζωῆς, καὶ θὰ ἐπλήρουν ὀλόκληρον τὴν ἐρευνᾶν περιεργωτάτων παραδειγμάτων καθιστώντων κατάδηλον ὅτι ἐνιαῖος τις νοῦς διαθέει πάντα τὰ ὄντα ἀγωνιζόμενος νὰ κατορθώσῃ τὴν ἐνότητα τῶν παγκοσμίων συμφερόντων.

ΕΠΙ ΠΤΕΡΙΓΩΝ ΑΝΕΜΩΝ.

Ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν, βεβαιοὶ ὁ Σάντος-Δυμὸν γράφων περὶ ἀεροστάτων ἐν τῇ Βορειαμερικανικῇ Ἐπιθεωρήσει, ἡ δι' ἀεροπλῶν συγκοινωνία θὰ εἶνε τετελεσμένον γεγονός. Ὁ διάσημος Βραζιλιανὸς διευκρινίζει ἐπιστημονικῶς τὴν διάκρισιν μεταξὺ πτήσεως καὶ ἀεροστασίας. Ἐπὶ τοῦ παρόντος στηρίζεται εἰς τὴν ἀεροστατικὴν ἀρχὴν ποιούμενος χρῆσιν τοῦ ὑδρογόνου, ἀλλ' ἀφορᾷ εἰς συνδυασμὸν ἀμφοτέρων τῶν μεθόδων. Ἀκολουθεῖ τὸ παράδειγμα τῆς Φύσεως ἣτις ἐπεμελήθη ἵνα τὰ πτερὰ τῶν πτηνῶν εἶνε ἀγεμῆ καὶ ὄσω τὸ δυνατόν ἐλαφρά. Τὰ πλοῖα τοῦ Δυμὸν κινοῦνται ὀριζοντίως ὡς πτηνὰ χωρὶς ν' ἀποβάλλωσιν ἔρμα ἢ ὑδρογόνον, ἀλλ' ἀπλῶς ἐπὶ τῇ βάσει ποικιλίας κλίσεων. Κατὰ τοῦτο τὰ πλοῖα του διαφέρουσιν οὐσιωδῶς τοῦ κοινοῦ ἀεροστάτου καὶ προσέτι καθ' ὅσον μέλλει νὰ ἐφοδιασθῶσι μὲ ἐπικλινῆ ἐπίπεδα συντελούντα εἰς ὑποστήριξιν τοῦ βαρέος μηχανισμοῦ των. Κατασκευάζονται τρία τοιαῦτα πλοῖα ὀλοέν, ἐν τῶν ὁποίων θὰ εἶνε ἰκανὸν νὰ μεταφέρῃ χιλίους ἐπιβάτας ἀπὸ Νέας Ἰόρκης εἰς Γαλλίαν ἐντὸς δύο ἡμερῶν. Δικαίως δυνάμεθα νὰ προσδοκῶμεν θαύματα ἀπὸ τὸν εἰκοστὸν αἰῶνα, ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν θὰ εἶνε σημαντικώτερον καὶ ἐπαναστατικώτερον ἢ ἡ διὰ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἀεροπλοίας ἄρσις τῶν διεθνῶν ὀρίων καὶ φραγμῶν. Οἱ τελωνοφύλακες θὰ εὕρωσιν ὅπως οὐ δύσκολον τὴν ἐπίβλεψιν τῶν ἐπιπτερυγῶν ἀνέμου ταξειδεύοντων.

ΑΙΣΩΠΕΙΟΙ ΜΥΘΟΙ.

Ἡ Σημαία τοῦ Λουδίνου πρό τινος ἐξέφρασε τὴν ἀπορίαν τῆς διατί τὴν σήμερον δὲν παράγονται φιλολογικὰ προϊόντα οἷα οἱ Αἰσώπειοι Μῦθοι. Ὁ λόγος βεβαίως εἶνε ὅτι εἰς αἰσώπειος μῦθος ἐν τῇ βραχύτητι αὐτοῦ περιέχει πλειοτέραν τέχνην καὶ σοφίαν παρά ἐν μυθιστόρημα ἐκ πεντακοσίων σελίδων. Οἱ πρότεροι συγγραφεῖς τῶν μικρῶν αὐτῶν ἀριστουργημάτων ἦσαν ἄνθρωποι διάγοντες βίον ἀπλότητος καὶ διηκεοῦς ἐπαφῆς πρὸς τὴν Φύσιν, ἐν φιλίᾳ καὶ ἀλληλεγγύῃ, οὕτως εἰπεῖν, μετὰ τῶν πτηνῶν καὶ τῶν τετραπόδων. Ἦσαν γεωργοί, ποιμένες, κηπουροὶ καὶ δὲν ἀνεγίνωσκον εἰμὴ τὸ ἐνώπιόν των βιβλίον τῆς Ζωῆς. Ἄλλ' ἴσως καὶ οὕτω παρήλθον μακροὶ χρόνοι, πρὶν ὁ ποιητὴς κρυσταλλώσῃ τόσῃ σοφίαν εἰς τόσῳ σύστημα διήλογοι μεταξὺ ζῶων. Προηγήθη μακρὰ ἐξέλιξις, πρὶν ἀναφανῆ ὁ αἰσώπειος μῦθος. Ἐπὶ αἰῶνας ἐπεκράτησε παρά τοῖς ἀνατολικοῖς λαοῖς ἢ πεποίθησις ὅτι τὰ ζῶα εἶνε ὑπάρξεις εἰς τὰς ὁποίας καταφεύγουν αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ σκοπῷ καθάρσεως ἀναλόγως τῶν ποικιλοτάτων τάσεων ἃς ἐπέτρεψαν ἑαυταῖς καθ' ὃν χρόνον ἔζων ἐν ἀνθρωπίνους σώμασιν. Ὁ τε μυθοποιὸς καὶ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ εἶχον ὡς εἰκὸς ἐν νῷ τὴν ἰδέαν ταύτην καὶ μάλιστα φαντάζονται πολλοὶ ὡς οὐδόλως ἀπίθανον ὁ πρότερος μυθοποιὸς νὰ ὑπῆρξεν Ἰνδὸς τις Βραχμάν, γνωστοῦ ὄντος ὅτι οἱ Βραχμᾶνες ἦσαν οἱ διδάξαντες ἢ ἀποκαλύψαντες τὴν ἐνότητα μεταξὺ ἀνθρώπων καὶ ζῶων. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι οἱ ἀρχαιότεροι αἰσώπειοι μῦθοι προέρχονται ἀπὸ τὸ Ἰνδοστάν, καὶ περικλείουσιν ὀλόκληρον σύστημα ἠθικῆς διατυπούμενον διὰ στόματος τῶν ζῶων ἅτινα παρίστανται προικισμένα μὲ ὑψηλὰς ἰδέας καὶ ἐμβριθεῖς σκέψεις. Ἡ συλλογὴ σφύζεται ἀλλά, θαυμαστὸν εἰπεῖν, καίπερ τόσῳ ἀρχαία, εἶνε μετάφρασις ἄλλης συλλογῆς ἀναγομένης εἰς ἐποχὴν παναρχαίαν περὶ ἧς οὐδὲν γνωρίζομεν. Ἐπάρχει πεντάτομον βιβλίον σανσκριτικὸν καλούμενον πεντάτευχος (Πάντσα-τάντρα) γραφέν, ὡς ὑποτίθεται, ὑπὸ μυθικοῦ τινος προσώπου ὀνόματι Βισνοῦ Σάρνα. Ἡ πεντάτευχος αὕτη εἶνε ἀντόχημα σειρὰ αἰσωπειῶν μύθων καὶ μετεφράσθη ἀρχαίῳθεν εἰς τὴν ἑβραϊκὴν, τὴν ἑλληνικὴν, τὴν λατινικὴν καὶ τὴν περσικὴν ἀμφισβητεῖται δὲ ἂν πράγματι ὑπῆρξεν Αἰσώπος, ἢ τὸ ὄνομα τοῦτο ὅπερ σημαίνει σ ο φ ὸ ς κατεσκευάσθη οἶονεὶ τίτλος τῆς σοφῆς συγγραφῆς, διότι ὁμοίας σημασίας ὄνομα ἀναφέρεται καὶ ὡς πρὸς τὰς ἄλλας μεταφράσεις τῆς Πάντσα-τάντρα.

ΖΩΤΙΚΟΣ ΑΗΡ ΚΑΙ ΟΡΥΚΤΟΣ ΑΗΡ.

Ζωτικότης καὶ ὀρυκτότης μάχονται περὶ τῆς κυριαρχίας τοῦ Σύμπαντος. Ἡ νίκη τῆς ὀρυκτότης θὰ ἦτο θάνατος τῶν πάντων ἢ νίκη τῆς ζωτικότητος ἔσται ἦττα τοῦ θανάτου. Αὕτη

εἶνε ὡς ἐν καρύῳ ἢ φιλοσοφία τοῦ Ἄγγλου ἐρευνητοῦ Γ. Ἄ. Μακδόναλδ, ὡς τὴν ἐξηγεῖ διὰ πλείστων συγγραφῶν του ἀπὸ δεκαετίας. Μία τῶν τελευταίων του μελετῶν ἀφορᾷ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ζωτικοῦ ἀέρος ἐπὶ τῆς ὀράσεως καὶ ὑποδεικνύει τὰ ἄριστα μέσα πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν ὀλεθρίας ἐπίδρασεως τοῦ ὀρυκτοῦ ἀέρος. Ὁ Μακδόναλδ λέγει ὅτι τὰ πάντα πάντοτε εὐρίσκονται ἐν καταστάσει μεταμορφώσεως ἀπὸ τοῦ ὀρυκτοῦ εἰς τὸ ζωτικὸν καί, ἐννοεῖται, ὑπάρχουσιν ἀπειροὶ βαθμοὶ μεταξὺ τῶν δύο ἄκρων—τῆς ζωτικότητος καὶ τῆς ὀρυκτότης. Ἐν δεδομένῳ χρόνῳ οἰαδήποτε ὑπαρξίς ἢ οὐσία δύναται νὰ διαγνωσθῆ ὡς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον ὀρυκτὴ ἢ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον ζωτικὴ. Τὸ θερμὸν κλίμα εἶνε ζωτικώτερον τοῦ ψυχροῦ. Τὸ φυτὸν ἢ τὸ ζῶον εἶνε ζωτικώτερον τὸ θέρος παρά τὸν χειμῶνα. Ὁ γέρον εἶνε ὀρυκτώτερος τοῦ νέου. Ζωτικὸς εἶνε ὁ ἀῆρ ἐκεῖ ἐνθα ἀφθουοῦσι τὰ δάση. Ζωτικώτατος μάλιστα εἶνε ἐντὸς τοῦ δάσους. Ὁ ἀῆρ τῶν πόλεων, τῶν οἰκιῶν, τῶν καφφευείων, τῶν λεσχῶν εἶνε ὀρυκτός, ἔχων ὑπέρογκον ἀναλογίαν ἀνθρακικοῦ ὀξέος, προϊόντων ἀναπνοῆς καὶ ὀργανικῶν ἀκαθαρσιῶν. Ὁ ἀῆρ τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ὀρέων εἶνε καθαρὸς, ἀλλ' ὀρυκτός μᾶλλον ἢ ζωτικός. Ὅπου πρυτανεῖ τὸ δένδρον ἐκεῖ καὶ ὁ ἀῆρ ζωτικοποιεῖται. Τὸ ὕδωρ εἶνε ζωτικὸν ἐφ' ὅσον περιέχεται ἐν τοῖς φυτοῖς. Ἐκφεύγον τὴν κατοικίαν του ταύτην δι' ἐξατμίσεως καθίσταται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὀρυκτόν. Τὸ ὀξυγόνον εἶνε ἢ ζωτικώτερα τῶν οὐσιῶν ἰδίως καθ' ἣν στιγμὴν ἐξέρχεται ἐκ τῶν φύλλων. Τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς εἶνε ἦττον ὀρυκτόν ἢ τὸ πηγαῖον καὶ ἦττον ζωτικὸν ἢ τὸ ἐκ τῶν φυτῶν προερχόμενον. Πᾶν εἶδος τεχνητοῦ φωτὸς εἶνε ὀρυκτόν ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας καὶ ἐπομένως ἐπιβλαβὲς εἰς τὴν βρασιν. Ὁ θέλων νὰ διαφυλάξῃ τὴν ὀρασίν του ὀφείλει ν' ἀποφεύγῃ τὸ φῶς τῶν λαμπτήρων καὶ ν' ἀναπνέῃ ζωτικὸν ἀέρα ἀντὶ νὰ καταφεύγῃ εἰς τὴν ὀρυκτότητα τῶν διοπτρῶν. Γενικῶς δ' εἰπεῖν τὰ ἐνδιατήματα ἡμῶν δέον νὰ ἐφοδιάζονται μὲ ζῶντα φυτὰ καὶ ἄνθη. Ταῦτα ζωτικοποιοῦσι τὸν ἀέρα τρεφόμενα ἀπὸ τὰς ὀρυκτὰς οὐσίας του καὶ ἀκτινοβολοῦντα τὴν ζωτικωτάτην τῶν οὐσιῶν—τὸ ὀξυγόνον.

Ἐλεύθερον ἀποκαλεῖς σεαυτὸν; Ν' ἀκούσω τὸν πρυτανεῶντα στοχασμὸν σου—ὄχι ἀπλῶς ὅτι ἀπετινάξεις τὸν ζυγὸν σου. Εἶσαι ἄραγε σὺ ὁ δικαιούμενος ν' ἀποτινάξῃς ζυγόν; Πρόσεξε μήπως μετὰ τοῦ ζυγοῦ σου ἀπετινάξεις καὶ τὴν ψυχὴν σου. Ἐλεύθερος ἂ π θ τ ε; Τί Μὲ μέλει ὅτι εἶσαι ἐλεύθερος; Θέλω νὰ Μοῦ δείξῃς ἑναργῶς ἵνα τί εἶσαι ἐλεύθερος. Ἐχεις τὸ θάρρος νὰ θέσῃς τὴν θέλησίν σου εἰς τὴν θέλησιν τῆς ἐξ εὐλαβείας πρὸς Ἐμὲ τὸν Νόμον σου; Ἐμπορεῖς νὰ διορίσῃς τὸν ἑαυτὸν σου δικαστὴν τοῦ ἑαυτοῦ σου καὶ ἐκδικητὴν Ἐμοῦ τοῦ Νόμου σου; Τρομερὸν εἶνε νὰ στη-τεις μόνος μὲ ἑαυτὸν ὡς δικαστὴν ἑαυτοῦ καὶ ἐκδικητὴν τοῦ Νόμου. —Νίτσε.

ΜΙΚΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ.

Ὁ Βάκων διδάσκει ὅτι ἡ μεγαλοφυΐα εἶνε ἐπίκρητος μᾶλλον ἢ ἔμφυτος καὶ ἀποκτᾶται διὰ μεγάλης προσοχῆς εἰς πράγματα ἅτινα αὐτὰ μὲν καθ' ἑαυτὰ εἶνε μικρά, ἀλλ' ὅμως ἐκπροσωποῦσι καὶ συνεπάγονται ἀρχὰς αἰτίνας εἶνε μεγάλαι, ὡς ἡ ἀκεραιότης, ἡ φιλαλήθεια, ἡ φιλοπονία, ἡ πνευματικότης, ἡ ἡμερότης. Αἱ σταγόνες συναποτελοῦσιν ὠκεανούς καὶ αἱ στιγμαὶ αἰῶνας. Οὕτω καὶ τὰ μικρὰ πράγματα διαμορφοῦσι καὶ διευθύνουσι τὰς βάσεις τοῦ χαρακτήρος. Ὅπως χάλιξ δύναται νὰ μεταστρέψῃ τὴν διεύθυνσιν ἐνὸς ρύακος, οὕτως ἀσήμαντος μικρὰ ἔξις δύναται νὰ μεταστρέψῃ τὸν ῥοὺν τοῦ σταδίου μας. Ἐὰν κατενοοῦμεν τί ἐπιφυλλάσσει ἡμῖν μία, φέρ' εἰπεῖν, ἐλαφρὰ κλίσις πρὸς τὴν ἀναβλητικότητα, πρὸς τὴν ῥαστώνην, πρὸς τὴν ὀλιγωρίαν, πρὸς τὴν ἀνειλικρίνειαν, θὰ ὠπλιζόμεθα κατὰ τῶν ἐλαφρῶν τούτων κλίσεων ὡσεὶ κατὰ θανασίμων ἐχθρῶν, ὡσεὶ κατὰ πανώλους. Οὐδὲν μεγαλοῦργημά ποτε συνετελέσθη ἄνευ ἐπιμελοῦς προσοχῆς εἰς τὰς "ἀσημάντους" λεπτομερείας. Αἱ μικραὶ ἔξεις θεωροῦνται ἀσήμαντοι καὶ διαφεύγουσι τὴν προσοχὴν μας, ἀλλ' ὅμως ἀδιοράτως αὐξάνουσι καὶ καθίστανται ἀκαταγώνιστοι. Ὡσεὶ μικραὶ ψεκᾶδες χιόνος συσσωρεύονται τὰ ἀσήμαντα συμβάντα τοῦ βίου μας. Μία ψεκὰς εἶνε μηδέν, ἀλλ' ἡ συσσώρευσις αὐτῆς δύναται ν' ἀποτελέσῃ ὄρος. Ἐν δευτερόλεπτον εἶνε μηδέν, ἀλλ' ἡ ἔξις τῆς ἀστόχου δαπάνης αὐτοῦ ἰσοδυναμεῖ πρὸς σπατάλην ὀλοκλήρου βίου, ἐνῶ ἡ ἔξις τῆς εὐστόχου δαπάνης τῶν δευτερολέπτων μας δύναται νὰ μεταβάλῃ ἄρδην τὴν εἰμαρμένην μας. Ὅτι δὲν λέγω ὑπερβολὴν δύνασαι νὰ ἐξακριβώσῃς εὐκόλως. Ἀφιέρωσον ἡμίσειαν ὥραν τὴν ἡμέραν εἰς μελέτην μιᾶς οἰασδήποτε ἐπιστήμης ἢ γλώσσης ἢ τέχνης. Ἐντὸς ἐνὸς μηνός, εἰς ἔδαπάνησες τὴν ἡμίσειαν ὥραν εὐστόχως καὶ εἰς ὑποβάλλῃς τὸν ἑαυτὸν σου εἰς ἐξετάσεις, θὰ ἴδῃς ὅτι ἠῶξεσε τὸ ἀνάστημά σου σημαντικῶς. Ἡ εὐστοχος δαπάνη τοῦ δευτερολέπτου συνειθίζει ἡμᾶς εἰς τὴν εὐστοχον δαπάνην τοῦ ἔτους. Ἡ πίστις εἰς μικρὰ πράγματα γυμνάζει ἡμᾶς περὶ τὴν πίστιν εἰς μεγάλα. Ἡ αὐτοστιγμαὶ ἐκτέλεσις ἐνὸς μόνου ἔργου εἶνε αὐτὸ τοῦτο ἐκτέλεσις πολλῶν ἔργων. Ἡ ἐπισταμένη ἀνάγνωσις ἐνὸς ἀρθριδίου περιέχοντος τὸν σπερματικὸν λόγον δύναται νὰ εἰσαγάγῃ τὸν ἀναγνώστην εἰς ὀρίζοντας γνώσεως καὶ ἰσχύος. Ὁ Σατωβριανδ εἶπεν ὅτι τὴν ἔμπνευσίν του τὴν ὠφείλει εἰς ἓν τυχαῖον βλέμμα τοῦ Οὐασινγκτόνως. "Μὲ ἐνέπλησε ζωῆς ἀσημον καὶ ἀφανῆ τότε ὄντα τὸ θάλπος τοῦ βλέμματός του." Ἐν βλέμμα, μία χειραψία ἀνθρώπου ἀφωσιωμένου εἰς τὸ μεγαλεῖον τοῦ Γένους ἀνάπτει πῦρ μεγαλοῦργικῆς ζήλου. Μεγάλα οὐδέποτε διαπιστεῦει ἡμῖν ἡ Ὑπερτάτη Σοφία, πρὶν διεξαγάγωμεν πιστῶς τὰ διαπιστευθέντα ἡμῖν μικρὰ.

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ.

"Ἔστι δίκης ὀφθαλμὸς ὃς τὰ πάνθ' ὄρα;" Αὐτὸ τὸ ἐρώτημα θέτει ὁ Μέτερλινγκ ὡς κλεῖδα τοῦ πρώτου κεφαλαίου τοῦ τελευταίου συγγράμματός του, ὅπερ φέρει τὸν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀρθρου τούτου τίτλον. Ἀνεξαρτήτως τῆς δικαιοσύνης τὴν ὁποίαν κατηρτίσαμεν διὰ τῶν νόμων μας, τῶν βλέψεών μας καὶ τῶν συμφερόντων μας ὡς μέλη τῆς κοινωνίας, ὑπάρχει ἄλλη τις ὑπερτέρα δικαιοσύνη ἀναγκάζουσα ἡμᾶς ἐκόντας ἄκοντας νὰ τὴν ἱκανοποιήσωμεν ἐν τῷ καθημερινῷ ἡμῶν βίῳ; Ἡ δικαιοσύνη τοῦ αἰτίου καὶ τοῦ ἀποτελέσματος εἶνε ἄρκετὰ σαφῆς, λέγει προβάλων εἰς τὴν ἀπάντησιν τοῦ ἰδίου ἐρωτήματος. Ψυχρὰν τινα πρῶταν ῥίπτομαι εἰς τὴν θάλασσαν, ἵνα σώσω τινὰ πνιγόμενον. Τὸ ψῦχος μὲ προσβάλλει καὶ ἀσθενῶ ἐπικινδύνως. Αὐτὸ εἶνε δικαιοσύνη. Οἱ φυσικοὶ νόμοι δέον νὰ ἱκανοποιηθῶσιν. Ἄφ' ἑτέρου προσπαθῶ νὰ πνίξω τινὰ καὶ ἐν τῇ προσπαθείᾳ μου πίπτω εἰς τὴν ψυχρὰν θάλασσαν. Πάλιν ἀσθενῶ ἐπικινδύνως. Ἡ αὐτὴ δικαιοσύνη καὶ ἐνταῦθα. Αἰτία τῆς ἀσθενείας μου εἶνε τὸ προσβαλὸν με ψῦχος. Τὸ κακούργημά μου εἶνε ἐντελῶς ἀσχετον πρὸς τὸ πάθημά μου, ὅπως καὶ ἡ εὐεργεσία μου κατ' οὐδὲν συνετέλεσεν εἰς ἀπαλλαγὴν μου ἀπὸ τὴν νόσον. Πάλιν, ὑπονομεῖ τις τὴν ὑγείαν του διὰ τῶν πράξεών του. Ὁ υἱὸς του γίνεται ὡς ἐκ τούτου νευρασθενικὸς καὶ τυραννεῖται καθ' ὄλον τὸν βίον του. Ἡ δικαιοσύνη μεταξὺ αἰτίου καὶ ἀποτελέσματος εἶνε πλήρης καὶ οὔτε ἂν ἡ ὑπονομεῖσις τῆς πατρικῆς ὑγείας προῆλθεν ἐκ κακῶν πράξεων ἐπιβαρύνει ποσῶς τὴν κατάστασιν τοῦ υἱοῦ, οὔτε εἰς προῆλθεν ἐξ ἡρωικῶν ἔργων ἐλαφρύνει αὐτόν. Ὅσον ἀφορᾷ τῶρα τὴν ἠθικὴν δικαιοσύνην, γενικῶς εἰπεῖν, μέτρα αὐτῆς ἐμορφώσαμεν ἀναλόγως τῆς τηρήσεως ἢ μὴ τῶν νόμων ἐκείνου τῆς ζωῆς οἵτινες προάγουσι τὴν εὐεξίαν τοῦ Γένους. Παραδειγματος χάριν ἡ ἐργασία εἶνε νόμος τῆς ζωῆς πρᾶγτων τὴν καθολικὴν εὐεξίαν. Ὁ ἐργαζόμενος κερδαίνει, ὁ ὀκνηρὸς ζημιούται. Ἐντεῦθεν ἐπορίσθημεν τὸ ἀξίωμα ὅτι τὸ κέρδος ἢ ἡ ζημία εἶνε ἀπόρροια δικαιοσύνης. Τὰ πράγματα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ φέρουσιν αὐτομάτως τὴν δικαιοσύνην των. Ἡ δικαιοσύνη τῶν πραγμάτων δὲν λαμβάνει ποσῶς ὑπ' ὄψει τὰς ἀρετὰς μας. Εἰς τὸ αἷμα μας ὑπάρχει μακραίων ἐντύπωσις ὅτι ἡ ἀρετὴ βραβεύεται καὶ ἡ κακία πατάσσεται, ἀλλ' ἔχομεν συγκεχυμένην ἰδέαν τοῦ πράγματος. Πολλάκις ἀποδίδομεν συμβάντα τινὰ εἰς τὴν θείαν δικαιοσύνην. Ἀλλὰ πότε; Ὅταν τὸ συμβᾶν συνίσταται εἰς συμφορὰν τοῦ ἐχθροῦ μας, ἢ εἰς εὐτύχημα ἰδικόν μας. Τότε λέγομεν "ἀληθῶς ἔστι δίκης ὀφθαλμὸς ὃς τὰ πάνθ' ὄρα." Ὁ ἐρευνῶν ὅμως τὴν ἀλήθειαν δὲν ἱκανοποιεῖται ἀντιλαμβάνεται ὑπλῶς ὅτι διεσώσαμεν ἐκ κληρονομικότητος ἰδέας τινὰς περὶ μυστηριώδους

δικαιοσύνης, ἃς λησμονοῦμεν ἐνὸςψ διάγομεν βίον ὑπὸ τὰς συνθήκεις συνθήκας, ἐνθυμούμεθα ὁμῶς ἀμέσως ἅμα μέγα τι συναίσθημα μᾶς συνταράξει. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἡ Φύσις ὅλη εἶνε ζῶσα δικαιοσύνη καὶ θὰ ἦτο τερατώδες καὶ παρὰ φύσιν, ἐὰν ἡ κακία ἐβραβεύετο καὶ ἡ ἀρετὴ ἐπατάσσετο. Ἡ Φύσις εἶνε πολλαπλὴ καὶ οἱ νόμοι τῆς λειτουργοῦσιν ἐπὶ πολλῶν ἐπιπέδων. Προσθήκουσα ἔρευνα τῶν ἐπιπέδων τούτων θ' ἀπεκάλυπτε τὸ μυστήριον τῆς δικαιοσύνης καὶ θὰ μᾶς ἔπειθεν ὅτι οὐδεμία ἀνάγκη εἶνε νὰ υποθέσωμεν ὅτι ἡ ἀπονομή τῆς ἔρχεται ἀπὸ ἐξωτερικῆς τινος πηγῆς. Ἡ πηγὴ τῆς εἶνε ἐντὸς ἡμῶν. Θεία δικαιοσύνη βεβαίως ὑπάρχει καὶ εὐρίσκεται ἐπέκεινα τῆς ἀνθρωπίνης, ἀλλὰ τὸ ἐπέκεινα αὐτὸ δὲν εἶνε ἐξω ἡμῶν. Μὴ λησμονῶμεν ὅτι τὰ ψιλῶς ἀνθρώπινα εἶνε ἐξωτερικὰ καὶ ὅτι ἐπέκεινα τούτων ἐκτείνεται ὁ ἐσωτερικὸς κόσμος. Ἐκείθεν ἀπονέμεται ἡ ἀπόλυτος δικαιοσύνη. Ὁ ἐνδότερος ἄνθρωπος βραβεύει ἢ τιμωρεῖ τὸν ἐξώτερον ἄνθρωπον ἐπὶ τοῦ ἀρμοδίου ἐπιπέδου. Ὁ Μέτερλινγκ ἐκτείνεται εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ νοήματος τούτου, ἀλλὰ τὸ εὐστοχὸν παράδειγμα δι' οὗ εἰκονίζει τὸν ἰσχυρισμὸν του εἶνε ἄξιον ἀναγραφῆς ὧδε. Ἰδετε, λέγει, τὸν Ναπολέοντα. Τρία ἀνοσιουργήματα διέπραξε· τὸν φόνον τοῦ Ἑγκιέν, τὴν ἀπάτην τῶν Βουρβόνων καὶ τὴν ῥωσσικὴν ἐκστρατείαν. Ἰδετε πῶς ὠλίσθησεν ὁ χαρακτήρ του ἔκτοτε. Ὁ ἐκφαυλισμὸς τοῦ χαρακτήρος του ἦτο ἡ συνέπεια καὶ ἡ ποινὴ τῶν ἀνοσιουργημάτων του. Ὅ,τι ἔπαθε κατόπιν ἦτο ἐπὶ ἄλλου ἐπιπέδου· ἦτο συνέπεια τοῦ ἐκπεπτωκότος χαρακτήρος του. Τὸ φρικτὸν δὲν εἶνε ἡ ὑλικὴ ζημία, ἀλλ' ἡ ἐξαχρείωσις τοῦ χαρακτήρος. Δυνατὸν καὶ νὰ παρεμπέση ὑλικὸν κέρδος ὡς συνέπεια αἰτίας τινὸς ἐπὶ τοῦ ὑλικοῦ ἐπιπέδου, ἀλλὰ τὸ φάσμα τῆς ἠθικῆς ἐξαχρειώσεως τίς θὰ τὸ ἐξορκίσῃ; Ἡ καρδία τοῦ ἀνοσιουργήσαντος καθίσταται σκηνὴ ἀνεξιτήλου δράματος καὶ ὁ κίνδυνος εἶνε κατὰ τόσον μείζων καθ' ὅσον ὁ ἀνοσιουργήσας ἦτο ἐν περιωπῇ ἀναπτύξεως καὶ γνώσεως. Ὁ μεγαλοφυῆς ἴσως φρονεῖ ὅτι εἰς αὐτὸν ἐπιτρέπεται ὅ,τι εἰς ἄλλους ἀπαγορεύεται, ἀλλ' ἃς προβῆ εἰς τὴν διάπραξιν τῆς ἀδικίας καὶ θ' ἀρχίσῃ μετ' οὐ πολὺ ν' ἀμφισβητῇ τὴν μεγαλοφυίαν του ὁ ἴδιος. Ὁ νόμος εἶνε ἀμείλικτος. Ὁ μεγαλοφυῆς ἔπεσε καὶ ἡ πτώσις του ὑπῆρξε μεγάλη. Ἰστατο μόνος πρὶν καὶ ἐγνωρίζεν ἑαυτὸν. Πεσὼν εὐρέθη ἐν μέσῳ ἀσθενεστέρων χαρακτήρων καὶ ἐφεξῆς ἀγνοεῖ ἂν ὅ,τι πράττει εἶνε τῆς αὐτοβουλίας του, ἢ τῆς ὑποβολῆς τῶν ἤδη περιστοιχούντων αὐτὸν ἐπὶ ἴσοις ὄροις. Ἐπαυσε πλέον νὰ εἶνε στρατηγὸς ἔχων πειθαρχοῦντα τὸν στρατὸν τῶν ἰδίων στοχασμῶν του. Τὸν τεύθεν εἶνε ὑποτελής καὶ δὲν ἔχει εἰμὴ συνενόχους. Μία ἀδικος πράξις εἶνε σχεδὸν πάντοτε μία ὁμολογία ἀπορίας. Ὅλιγαι τοιαῦται

ὁμολογίαι καὶ τὸ τρωτὸν μέρος τῆς ἰδιοσυστασίας μας ἀποκαλύπτεται. Ὁ καταφεύγων εἰς ἀδίκημα πρὸς ἐπίτευξιν ἀγαθοῦ τινος ὁμολογεῖ ὅτι δὲν εἶνε ἄξιος αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ὅτι ἡ ἐπίτευξις αὐτοῦ ὑπερβαίνει τὰς ἰθαγενεῖς δυνάμεις του. Πᾶσα τοιαύτη ὁμολογία εἶνε μία βαθμὶς πρὸς τὰ κάτω. Θὰ ἦτο μία βαθμὶς πρὸς τὰ ἄνω ἐκάστη ἐγκαρτέρησις εἰς τὴν ἀποχὴν ἀπὸ τοῦ ἀδικήματος, διότι ἐκάστη ἐγκαρτέρησις αὐτὸ τοῦτο ἰσοδυναμεῖ πρὸς ὁμολογίαν ὅτι εἴμεθα ἀνώτεροι ἢ ὥστε νὰ καταφύγωμεν εἰς τὸ ἀδίκημα. Ἡ Φύσις ἰσοσταθεῖ τὰ πάντα ἐπὶ τῶν σχετικῶν ἐπιπέδων. Τὰ ἐνδότερα τῆς Φύσεως συνίστανται ὀλοσχερῶς ἀπὸ ἀπόλυτον δικαιοσύνην, ὅπως τὰ ἐξώτερα αὐτῆς συνίστανται ἀπὸ τὴν ἀπτήν δικαιοσύνην τῶν ὑλικῶν νόμων. Ἡμεῖς εἴμεθα μέρος τῆς Φύσεως καὶ εἶνε βάρβαρος ἰταβισμὸς νὰ φρονῶμεν ὅτι δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἡμᾶς τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης κοινωνικῆς, πολιτικῆς, ἀτομικῆς, ψυχολογικῆς. Ὁ ἀρχέγονος ἄνθρωπος ὑπέδιδεν εἰς ἐξωτερικὸν τινα ἐκδικητὴν πολλὰ πράγματα ἅτινα θεωροῦμεν αἰσχος μας σήμερον νὰ ἐπιτρέπωμεν· παραδείγματος χάριν τὴν πανώλην. Ἄλλ' εἴμεθα ἀρκετὰ νήπιοι ἀκόμη ὥστε νὰ ἐπιτρέπωμεν ἄλλα, παραδείγματος χάριν τὴν πτωχείαν, ἀρεσκόμενοι νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἡ πτωχεία εἶνε ἀναπόφευκτον στοιχείον πάσης κοινωνίας διὰ μυστηριώδεις λόγους, ἐνταυτῷ ἐπιμελούμενοι νὰ μὴ ἀνήκωμεν ἡμεῖς εἰς αὐτὸ τὸ ἀναπόφευκτον στοιχείον, ἀλλὰ οἷοςδήποτε ἄλλος. Ἄλλ' ἡ ἀπόλυτος δικαιοσύνη δὲν φενακίζεται. Ἐπιτρέποντες τοῦτο ἐκφαυλιζόμεθα κοινωνικῶς καὶ ἀτομικῶς, ἐνῶ ἐὰν κατεβάλλομεν προσπάθειαν πρὸς ἐξοβελισμὸν αὐτῆς, δυνάμει αὐτῆς ταύτης τῆς προσπαθείας θὰ ἀννυφούμεθα εἰς ὑπερτέραν περιωπὴν καὶ κοινωνικῶς καὶ ἀτομικῶς. Ἐν συμπερίσματι εἰπεῖν, ἡ ἀπάντησις τοῦ Μέτερλινγκ εἰς τὸ ἐρώτημά του εἶνε ὅτι ὄντως ἔστι δίκης ὀφθαλμὸς ὃς τὰ πάνθ' ὄρα, ἀλλ' ὄχι καθ' ὄν τρόπον τὸν ἐφантаζόμεθα μέχρι τοῦδε. Ἡ Φύσις ὅλη ἀποτελεῖ αὐτὸν τὸν ὀφθαλμὸν καὶ ἕκαστος ἡμῶν εἶνε ὀπτικὸν αὐτοῦ νεῦρον.

Ὡς ἡ μέλισσα λαμβάνει τὸ νέκταρ ἐκ τοῦ ἄνθος χωρὶς ν' ἀφήσῃ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην βλάβην εἰς τὸ χρῶμα του ἢ τὸ ἄρωμά του, οὕτω διαβίαι ἐπὶ τῆς Γῆς ὁ χρηστός.—Βουδδᾶς.

Ὁ χρηστός ἄνθρωπος εἶνε μέγας ἄνθρωπος, διότι ἡ ὑπομονὴ εἶνε δύναμις, ἢ ἀνεξικακία εἶνε κράτος.—Ἐμπεδοκλῆς.

Ὅταν συζητῆν, δυοῖν θάτερον· ἢ ἀγαπᾶς τὴν ἀλήθειαν ἢ τὴν νίκην. Ἐὰν σὲ κινή ἡ ἀγάπη τῆς ἀληθείας, θὰ αἰσθανθῆς πᾶθον νὰ ἐρευνησῇς διὰτί ἡ ἀντίπαλός σου διαφανεῖ· καὶ θ' ἀρχίσῃς νὰ ὑποπτεύῃς ὅτι ἡ ἐπιμονὴ του πιθανὸν νὰ προεκύτῃ ἀπὸ ἀντίληψιν πραγμάτων ἅτινα σὺ δὲν ἀντελήφθης ἀκόμη. Τότε θὰ ἐπιδιώξῃς νὰ συμπληρώσῃς τὴν μερίδα τῆς ἀληθείας ἣν εἶρες, μὲ τὴν μερίδα ἣν εἶρεν αὐτός.—Ἐρβέρτος Σπένσερ.

Ὅστις περιμένει κατάλληλόν τινα εὐκαιρίαν νὰ ἐπιτελέσῃ τι ἀγαθόν, οὐδέποτε θὰ τὸ ἐπιτελέσῃ. Ἡ παρούσα στιγμή εἶνε ἡ μόνη εὐκαιρία.—Τζῶνσον.

ΠΕΡΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ.

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΤΙΝΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

Τὸ αὐξὸν ἐνδιαφέρον ὅπερ ὁ κόσμος πανταχοῦ δεικνύει διὰ δημοσίας βιβλιοθήκας δικαιολογεί βραχεῖαν διατριβὴν περὶ τὸ θέμα τοῦτο, ἰδίως καθ' ὃν χρόνον ἡ γερὰ Βοδλειανὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ὁξφόρδης ἐτοιμάζεται νὰ ἐορτάσῃ τὴν συμπλήρωσιν τριῶν αἰώνων ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της, ἐν πάσῃ δὲ γωνίᾳ τῆς Ἀγγλίας μέλλει ὅσον οὐπω νὰ ἀναφυῇ ἀνὰ μία λαϊκὴ βιβλιοθήκη δαπάναις τοῦ Καρνέγη. Πρὸς αὐτὰς τὰς λαϊκὰς βιβλιοθήκας ἡ Βοδλειανὴ δὲν ἔχει στενὴν συγγένειαν, διότι αὕτη μὲν εἶνε θησαυροφυλάκειον οὕτως εἰπεῖν τῶν γραμμάτων καὶ παρέχει μέσα ἐρεύνης κυρίως εἰς τοὺς πολυμαθεῖς, αἱ δὲ βιβλιοθήκαι ἕως ἀνεγείρει ἡ προΐουσα ἔφεσις πρὸς ἀνάγνωσιν καὶ ἡ χορηγία πλουσιῶν τινῶν ἀνδρῶν εἰσὶ συγῶντα διδακτῆρια ὀργανιζόμενα συστηματικῶς ἐπὶ τῷ τέλει ὅπως ὁ προσερχόμενος εἰς αὐτὰ ὀδηγῆται εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ χρῆσιν τῶν ἐν αὐταῖς ταξινομημένων συγγραμμάτων. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγχειρίδια ἐκδίδονται διδάσκοντα τὴν τέχνην τοῦ ἐπιμελεῖσθαι βιβλιοθήκης καθὼς καὶ τὰ προσόντα τοῦ προσωπικοῦ εἰς ὃ ἀνατίθεται ἡ ἐπιμέλεια. Σήμερον ἡ βιβλιοθήκη εἶνε ἀπαραίτητον στοιχείον τοῦ βίου μιᾶς κοινωνίας· ἡ ἐκδοσις δὲ τῶν βιβλίων εἶνε τόσῳ δαψιλῆς καὶ εὐχερῆς, ὥστε δὲν ὑπάρχει λόγος ὅπως μὴ ἐκάστη πολίχνη καὶ ἐκάστη συνοικία ἔχῃ τὴν βιβλιοθήκην της. Ὁ αἰὼν μας εἶνε αἰὼν βιβλιοθηκῶν καὶ ἂν ἐξακολουθήσῃ ἡ ἐξάπλωσις τῆς φιλομαθείας ὡς ἤδη βαίνει, αἱ λαϊκαὶ βιβλιοθήκαι θ' ἀποβῶσιν ὁ ἀριστος ἀντιπερισπασμὸς κατὰ τῶν παντοίων κέντρων ἐν οἷς σπαταλᾶται χρόνος καὶ πλοῦτος καὶ υἰγεία, ὡς τὰ καφφενεῖα, τὰ ζυθοπωλεῖα, τὰ χαρτοπαικτεῖα καὶ τὰ τοιαῦτα. Τόσῳ σπουδαία θεωρεῖται ἡ ἔλξις τῶν βιβλιοθηκῶν διὰ τὸν λαόν, ὥστε ἐν Ἀγγλίᾳ προτείνεται ἐπιμόνως νὰ μένωσιν ἀνοικταὶ καὶ τὴν Κυριακὴν, καὶ πράγματι κατὰ τὰς τελευταίας ἐορτὰς τοῦ Αὐγούστου διὰ πρώτην φοράν αἱ βιβλιοθήκαι συνοικιῶν τινῶν τοῦ Λονδίνου ἦσαν ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ. Λόγῳ τοῦ ζήλου τούτου ὑπὲρ τῶν βιβλιοθηκῶν ὁ Κ' αἰὼν δύναται νὰ παραλληλισθῇ πρὸς τὸν ΙΕ', ὅστις ἦτο ὁ κατ' ἐξοχὴν αἰὼν τῶν βιβλιοθηκῶν καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην. Μοναστήρια, Μητροπολιτικοὶ Ναοί, Πανεπιστήμια, Λαϊκὰ Σωματεῖα, πάντες ἠμιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους πρὸς ἀνέγερσιν βιβλιοθηκῶν καὶ χρησιμοποίησιν αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, βεβαίως δὲ ἂν ἀνατρέξῃ τις ἀρχαιότερον θὰ εὕρῃ περιοδικῶς τὸν αὐτὸν χαρακτηριστικὸν ζῆλον. Ἐξ ἀφετηρίας λοιπὸν τοῦ συγχρόνου τούτου ζήλου, κρίνω ἐπικαίρους εἰδήσεις τινὰς περὶ τῶν ἀρχαιοτάτων ἑλληνικῶν βιβλιοθηκῶν χορηγουμένας ὑπὸ τοῦ ἐν Κανταβρυγία καθηγητοῦ κ. Κ. Κλάρκ, συγγραφέως τοῦ περισπουδάστου ἔργου *The Care of Books*. Πρὸ τῶν ἑλληνικῶν ἠκμασαν αἱ ἀρισταὶ βιβλιοθήκαι

τῆς Ἀσσυρίας· ἐν Ἑλλάδι δὲ, ὅσῳ ἀμυδραὶ καὶ ἂν εἶνε αἱ εἰδήσεις ἄς ἀρνούμεθα περὶ ὑπάρξεως βιβλιοθηκῶν ἐν Ἀθήναις, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι τοιαῦτα θὰ ἠκμασαν ἔξοχοι, ἰδιωτικαὶ τε καὶ δημόσιαι. Ὁ τύραννος τῆς Σάμου Πολυκράτης καὶ ὁ Πεισίστρατος ἀναφέρονται ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου (Βιβλ. 1, Κεφ. 4) ὡς ἰδρυταὶ μεγάλων βιβλιοθηκῶν· ἐπίσης ὁ Κύπριος Νικοκράτης καὶ ὁ Ἀθηναῖος Εὐκλείδης. Ἀλλὰ δὲν ἔχομεν γνώσιν τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐπεριποιούντο τὰ βιβλία οἱ ἄνθρωποι τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων. Ὁ Ξενοφῶν ὀμιλεῖ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βιβλίων ἅτινα ἐκέκτητο ὁ μαθητὴς τοῦ Σωκράτους Εὐθύδημος (Ἀπομν. Βιβλ. 4, Κεφ. 2) καὶ ἐν τῷ προμνησθέντι ἔδαφίῳ τοῦ Ἀθηναίου ἀναφέρονται ὁ Εὐρυπίδης καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ὡς ὀνομαστοὶ θησαυρισταὶ βιβλίων. Τὸν πρὸς τὰ βιβλία ἔρωτα τοῦ Εὐρυπίδου ἄλλως τε καὶ αἰνίσσεται ὁ Ἀριστοφάνης ἐν τοῖς Βατράχοις (1407—1410), ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἱστορεῖται ὑπὸ τοῦ Στράβωνος ὡς “πρῶτος ὢν ἴσμεν συναγαγὼν βιβλία καὶ διδάξας τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ βασιλέας βιβλιοθήκης σύνταξιν” ἐξ οὗ φαίνεται ὅτι οἱ Πτολεμαῖοι ἠκολούθησαν τὸ σύστημα τὸ ὑποδειχθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους πρὸς ὀργάνωσιν βιβλιοθήκης. Ἡ πρώτη ὁμοῦ βιβλιοθήκη ἦν γνωρίζομεν ἰδρυθεῖσα ἐν Ἀθήναις ἦτο ἡ ὑπὸ τοῦ Ἀυτοκράτορος Ἀδριανοῦ ἀνεγερθεῖσα συνωδὰ πρὸς τὸ σχέδιον τῶν βιβλιοθηκῶν τῆς Ἀλεξανδρείας, τῆς Περγάμου καὶ τῆς Ῥώμης. Ὁ Πausanias χαρακτηρίζει τὴν βιβλιοθήκην ταύτην ὡς τὸ λαμπρότατον ἐξ ὅλων τῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους δώρων τοῦ φιλέλληνος Καίσαρος. Περιέβαλλον αὐτὴν “ἑκατὸν εἴκοσι κίονες Φρυγίου λίθου. Πεποιήνται δὲ καὶ ταῖς στοαῖς κατὰ τὰ αὐτὰ οἱ τοῖχοι. Καὶ οἰκήματα ἐνταῦθα ἐστὶν ὀρόφῳ τε ἐπιχρῦσφ καὶ ἀλαβάστρῳ λίθῳ, πρὸς δὲ ἀγάλμασι κεκοσμημένῳ καὶ γραφαῖς· κατὰκειται δ' εἰς αὐτὰ βιβλία. Καὶ γυμνάσιον ἐστὶν ἐπώνυμον Ἀδριανοῦ, κίονες δὲ καὶ ἐνταῦθα ἑκατὸν λιθοτομίας τῆς Λιβύων.” Ἡ ἐν Ἀθήναις “Στοὰ τοῦ Ἀδριανοῦ” ἀνταποκρίνεται ἐν μέρει πρὸς τὴν ἄνωθι περιγραφὴν τοῦ Πausanίου. Ὑψηλὸν τεῖχος ἐκ μεγάλων τετραγώνων πεντελικῶν μαρμάρων ἔχον πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος σειρὰν Κορινθιακῶν στύλων περικλείει εὐρὴν τετραγωνικὸν χώρον πρὸς ὃν ἄγει εἶδος προπυλαίων καὶ περιστύλιον ἐξ ἑκατῶν στύλων, ὡς δεικνύουν τὰ σφζόμενα σημεῖα τῶν βάσεων. Ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸν μέρος ὑπῆρχε σειρὰ πέντε αἰθουσῶν ὧν ἡ μεσαία ἦτο εὐρυτάτη, καὶ προδήλως εἰς αὐτὰς περιείχετο ἡ βιβλιοθήκη προσιτὴ γινομένη ἐκ τοῦ περιστυλίου. Ὁ Ἅγιος Ἰερώνυμος ἀναφέρει τὴν βιβλιοθήκην ταύτην λέγων ὅτι ἦτο ἐν τῶν ἐν Ἀθήναις ἀξιοθαυμάστων ἔργων τοῦ Ἀδριανοῦ. Ἄλλας πληροφορίας περὶ τῶν βιβλιοθηκῶν τῆς εὐρωπαϊκῆς Ἑλλάδος δὲν ἔχομεν, ἀλλ' ἔχομεν ὁμοῦς ἱκανὰς περὶ τῶν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Μικρᾷ

Ἀσία. Αἱ δύο ἑλληνικαὶ δυναστεῖαι, ἡ τῶν Πτολεμαίων καὶ ἡ τῆς Περγᾶμου, ἦσαν ἀμφότεραι περιώνυμοι διὰ τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν μάθησιν τῶν αὐτῶν τῶν καὶ ἐνάμλλοι ἰδίως ἐπὶ τῷ μεγέθει καὶ τῷ πλούτῳ τῶν βιβλιοθηκῶν τῶν καίτοι ἡ βιβλιοθήκη τῆς Περγᾶμου ἰδρῦθη, ὡς λέγει ὁ Στράβων, 126 ἔτη κατόπιον τῆς ἀλεξανδρινῆς. Ἦσαν δύο βιβλιοθήκαι Ἀλεξανδρείας. Ἡ ἀρχαιότερα φαίνεται ὅτι ἰδρῦθη ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Β' ἐντὸς τῶν ἐν Βρουχείῳ ἀνακτόρων. Τὰ ἀνάκτορα τοῦ Βρουχείου ἦσαν ἀχανῆς περίβολος περικλείων πολυαριθμούς οἰκοδομᾶς. Περὶ τούτων δὲ λέγει ὁ Στράβων ὅστις ἐπεσκέφθη τὴν Ἀλεξανδρείαν τῷ 25 π. Χ.: "Ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῶν ἀνακτόρων εὐρίσκεται καὶ τὸ Μουσεῖον τὸ ὁποῖον ἔχει περιστύλιον, αἰθουσᾶν διαλέξεων καὶ εὐρὺ διαμέρισμα ἐντὸς τοῦ ὁποῖου συντρώγουσιν οἱ σοφοὶ οἱ ποιούμενοι κοινῇ χρῆσιν τοῦ Μουσείου. Τὸ καθίδρυμα τοῦτο ἔχει καὶ κοινὸν εἰσόδημα, διατελεῖ δὲ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ἱερέως τοῦ διευθύνοντος τὸ Μουσεῖον. Ἄλλοτε ὁ διευθυντῆς διορίζετο ὑπὸ τῶν βασιλέων τῆς Αἰγύπτου, ἀλλὰ σήμερον διορίζεται ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος." Ὁ Πτολεμαῖος Β' ἦτο ἀνὴρ λίαν φιλόμουσος καὶ ἐπεμελεῖτο μετὰ μεγάλου ζήλου τοὺς θησαυροὺς τούτους τῆς μαθήσεως. "Ἐνεκα τούτου ἤθελε νὰ ἔχη τὴν βιβλιοθήκην ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ καὶ εἶνε ἐπομένως ἀναμφίβολον ὅτι καὶ ἡ ἀρχαιότερα βιβλιοθήκη θὰ ἦτο συνδεδεμένη μὲ τὰ ἀνάκτορα, ἀφοῦ ἐκεῖ οἱ σοφοὶ συνητῶντο. Τῆς βιβλιοθήκης ταύτης ἀναγράφεται ὁ Ἀπολλώνιος Ῥόδιος ὡς χρηματίσας ἔφορος. Μετὰ τινα χρόνον ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς πρώτης βιβλιοθήκης τοῦ Πτολεμαίου ἰδρῦθη ἐν Σεραπείῳ ἄλλη μικροτέρα ὀνομασθεῖσα θυγάτηρ τῆς πρώτης. Ἦτο δὲ τὴν μεγαλοπρεπῶς ὀικοδομημένη καὶ περιστοιχουμένη ὑπὸ περιστύλια, ἀγάλματα καὶ ἀρχιτεκτονικὰ κάλλη, ὥστε ὁ ἱστορικὸς Ἀμμιανὸς Μαρκελῖνος λέγει ὅτι ἐξαιρέσει τοῦ ἐν Ῥώμῃ Καπιτωλίου οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ ἠδύνατο νὰ παραβληθῆ πρὸς αὐτὴν ita est exornatum, ut post Capitolium quo se venerabilis Roma in aeternum attolit, nihil orbis terrarum ambitiosius cernat. "Ὅτι αἱ ἀρχαῖαι βιβλιοθήκαι ἰδρῦντο σχεδὸν πάντοτε ἐν συναφείᾳ πρὸς ναοὺς δεικνύει πλὴν τῶν εἰρημένων καὶ ἡ βιβλιοθήκη τῆς Περγᾶμου. Ὡς τοποθεσίαν ταύτης ὁ ἰδρυτῆς ἐξέλεξεν ὑψηλὸν καὶ ἀπόκρημον λόφον τῆς Περγᾶμου ὑψούμενον περὶ τὰ 300 μέτρα ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Τὸ βραχῶδες ὄροπέδιον τὸ ἀποτελοῦν τὴν κορυφὴν διαιρεῖται εἰς τρία γυγάντια ἀνδρᾶ. Ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου τοῦ καταλαμβάνοντος τὴν βορείαν ἄκρην τοῦ λόφου πιστεύεται ὅτι ἦτο ὀικοδομημένον τὸ ἀνάκτορον. Ἐπὶ τοῦ προσεχοῦς αὐτῷ ἀνδρᾶ, πρὸς νότον, ἦτο ὁ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς καὶ ἐπὶ τοῦ τρίτου ὁ βωμὸς τοῦ Διός. Ἐπὶ τῶν παρεῖων τοῦ λόφου ἦσαν τὰ ἐπίλοιπα δημόσια κτίρια, κατω-

τέρω δὲ εἰς τοὺς πρόποδας ἦσαν τὰ οἰκήματα τῶν πολιτῶν. Ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς βιβλιοθήκης καὶ τῶν λοιπῶν οἰκοδομῶν συνετέλεσεν εἰς τὴν φήμην τῆς Περγᾶμου ὡς "τῆς ἐπιφανεστέρας πόλεως ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ" καὶ ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸν βασιλέα Εὐμένη Β', ὅστις ἔσχε καὶ ἰκανὴν σύνεσιν ὥστε εἰς τὸ διάστημα τῆς τεσσαρακονταετοῦς βασιλείας του νὰ μεταμορφώσῃ τὴν Περγᾶμον ἀπὸ εὐτελοῦς κρατιδίου εἰς κραταιὰν πολιτείαν. "Κατεσκεύασεν οὗτος τὴν πόλιν καὶ τὸ Νικηφόριον ἄλσει κατεφύτευσε καὶ ἀναθήματα καὶ βιβλιοθήκας καὶ τὴν ἐπὶ τοσόνδε κατοικίαν τῆς Περγᾶμου τὴν νῦν οὖσαν ἐκείνος προσεφίλοκάλησε." (Στράβ. ΙΓ'. 4). Ἡ βιβλιοθήκη αὕτη βεβαίως ἦτο δημοσία ἐὰν κρίνωμεν ἐκ χωρίου τινὸς τοῦ Βιτρουβίου ἀναφέροντος αὐτὴν ὡς οἰκοδομηθεῖσαν ad communem delectationem, ἦτοι πρὸς πάνδημον ἀπόλαυσιν. Κατὰ τὸ 133 π. Χ., δηλαδὴ περὶ τὰ 25 ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Εὐμένου, ὁ τελευταῖος τῶν ἀπογόνων του ἐκληροδότησε τὴν πολιτείαν τῆς Περγᾶμου εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ἐννευήκοντα δὲ ἔτη βραδύτερον ὁ Μάρκος Ἀντώνιος ἐδώρησε τὴν λαμπρὰν ταύτην βιβλιοθήκην, περιέχουσαν τότε διακοσίας χιλιάδας συγγράμματα, εἰς τὴν Κλεοπάτραν. Κατὰ τὸ πρότυπον τῆς ἐν Περγᾶμῳ ἰδρῦθη καὶ ἡ πρώτη ἐν Ῥώμῃ δημοσία βιβλιοθήκη ὑπὸ τοῦ Καίσαρος Αὐγούστου. Ἰδιωτικαὶ βιβλιοθήκαι ἐν Ῥώμῃ βεβαίως ὑπήρχον πολυαριθμοὶ καὶ πρὶν, λέγει δὲ ὁ Πλούταρχος περὶ μιᾶς ἐξ αὐτῶν ἀνηκούσης εἰς τὸν Λούκουλλον "Σπουδῆς δ' ἄξια καὶ λόγου τὰ περὶ τὴν τῶν βιβλίων κατασκευήν. Καὶ γὰρ πολλὰ, καὶ γεγραμμένα καλῶς, συνήγεν, ἡ τε χρῆσις ἦν φιλοτιμοτέρα τῆς κτήσεως, ἀνειμένων πᾶσι τῶν βιβλιοθηκῶν, καὶ τῶν περὶ αὐτὰς περιπάτων καὶ σχολαστηρίων ἀκωλύτως ὑποδεχομένων τοὺς Ἕλληνας, ὥσπερ εἰς Μουσῶν τι καταγωγίον ἐκείσε φοιτῶντας καὶ συνδιημερεύοντας ἀλλήλοις, ἀπὸ τῶν ἄλλων χρειῶν ἀσμένως ἀποτρέχοντας." Δηλαδὴ: Ἦτο λίαν ἐνδιαφέρων καὶ ἀξιοσημεῖωτος ὁ τρόπος καθ' ὃν ὁ Λούκουλλος ἐπεμελεῖτο τὰ βιβλία. Συνέλεγε μέγαν ἀριθμὸν ὠραίων ἀντιγράφων καὶ ἐδείκνυε μὲν μέγαν ζήλον ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀπόκτησιν αὐτῶν, ἔτι δὲ μείζονα ζήλον ἐδείκνυεν ὅσον ἀφορᾶ τὴν χρῆσιν των. Αἱ βιβλιοθήκαι του ἦσαν προσिताὶ εἰς πάντας, τὰ δὲ παραπλεύρως περιστύλια καὶ ἀναγνωστήρια ἦσαν ἐλεύθερα εἰς τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες ἀσμένως ὑποκλέπτοντες ὥρας τινὰς ἀπὸ τὰς ἐργασίας των κατέφευγον ἐκεῖ χάριν συνομιλίας ὡσεὶ πρὸς στέγην διατελοῦσαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Μουσῶν. Τὸ σέβας ὅπερ ἡ ἀρχαιότης ἀπέδιδεν εἰς τὰς βιβλιοθήκας ὡς τεμένη καὶ ἱερά ἐντευκτῆρια μετεδόθη καὶ εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Ὅπως ἰδρῦντο τὸ πάλαι ἐν συναφείᾳ πρὸς τοὺς βωμοὺς, οὕτω καὶ βραδύτερον αἱ βιβλιοθήκαι ἀνεφύοντο ἐν συναφείᾳ πρὸς τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰς μονὰς.

Ἀρχαιοτέρα τῶν χριστιανικῶν βιβλιοθηκῶν ἀναγράφεται ἢ ἐν Ἱερουσαλὴμ καταρτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Ἀλεξάνδρου κατὰ τὸν τρίτον αἰῶνα, καίτοι θὰ ὑπῆρχον καὶ ἀρχαιότεραι μὴ ἀναγραφόμεναι. Ὁ Εὐσέβιος ὁ συγγραφεὺς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν τὸν τέταρτον αἰῶνα ἀποκαλεῖ τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀποθήκην ἱστορικῶν χρονικῶν ἄτινα καὶ αὐτὸς ἐχρησιμοποίησε πρὸς συγγραφὴν τοῦ ἔργου του. Ἐπισπουδαιότερα συλλογὴ βιβλίων ἦτο ἢ ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ Παμφίλου ὃν ὁ Ἁγ. Ἱερώνυμος παραβάλλει πρὸς Δημήτριον τὸν Φαληρέα καὶ πρὸς τὸν Πεισίστρατον ὑπὸ ἐποψίαν ζήλου περὶ τὴν ἰδρυσιν βιβλιοθηκῶν. Ὁ Πάμφιλος ἀπέθανε μαρτυρικὸν θάνατον τῷ 309. Ἦτο μαθητὴς καὶ ἀφωτισμένος θαυμαστῆς τοῦ Ὀριγένους, οὗτινος τὰ συγγράμματα εὐλαβῶς ἐτήρει ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Καισαρείας, ἐνθα ὑπῆρχε καὶ τὸ ἐβραϊκὸν κείμενον ἐξ οὗ, ὡς ὑπὸ τινῶν ὑποτίθεται, μετεφράσθη εἰς τὴν ἑλληνικὴν τὸ κατὰ Ματθαίου Εὐαγγέλιον.

ΑΣΤΕΡΙΣΚΟΙ.

Διάφοροι στρατιωτικοὶ καὶ πολῖται τελευταίως ἐπανελθόντες ἐκ Ν. Ἀφρικῆς, ἐνθα ἐπολέμησαν καὶ ἠνδραγάθησαν, περιέπεσαν εἰς ἀτοπήματά τινα ἐν Λονδίῳ. Κατηγορηθέντες ἐπεκαλέσθησαν τὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις των, ἀλλ' οἱ δικασταὶ ἐπιβαλόντες τὸν ἀνώτατον ὄρον τῆς ποινῆς στερεπύτως ἀπήντησαν: "Ἐὰν ὅλοι οἱ ἐπιστρέφοντες ἀπὸ πολεμικῆς ἀνδραγαθίας περιπέτωσιν εἰς ἀτοπήματα, ἡ πατρίς δὲν κερδαίνει τίποτε ἀπὸ τὰς ἐκδουλεύσεις των."

Λέγεται ὅτι ἡ βασίλισσα Ἀλεξάνδρα φυλάττει ἀργυροῦν μελανοδοχεῖον ὡς τὸ πολυτιμώτατον τῶν κειμηλίων της. Εἶνε δῶρον σταλὲν πρὸ ἐτῶν εἰς τὴν Ἐδουάρδον ἀνωνύμως μὲ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν: "Τῷ Διαδόχῳ. Δῶρον ἀγνώστου ἰδόντος αὐτὸν ὀδηγοῦντα τυφλὸν ἐπαίτην ἀπὸ ἐνὸς πεζοδρομίου εἰς τὸ ἀντικρυ. Ἀνίμνησις εὐγενοῦς καὶ χριστιανικῆς πράξεως." Ὁ δωρητὴς οὐδέποτε ἐγνώσθη. Ἐνθυμούμαι ἰδὼν τὸν ἀδελφόν της βασιλέα Γεώργιον ἐν Ἀθήναις παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν βοηθῶντα τυφλὸν νὰ εὕρῃ ἀντικείμενόν τι περὶν κατὰ γῆς. Ἐκεῖτο πρὸ τῶν ποδῶν του καὶ ὁ βασιλεὺς, ὅστις ἦτο μετὰ τῆς βασιλίσσης, διέκρινεν αὐτὸ μακρόθεν, ἐπλησίασε καὶ κύψας τὸ ἀνήγειρε καὶ τὸ ἀπέδωκεν. Ὁ τυφλὸς ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην του εἰπὼν "Εὐχαριστῶ. καλοκάγαθε. ὅποιος καὶ ἂν εἴσαι."

Τοὺς ἐξῆς τίτλους ἀπονέμει εἰς τὸν Ἀλέξανδρον Δουμάν ἐπὶ τῇ ἑκατομνητηρίδι του, ὁ Ἁγγλος ποιητὴς Σβίμπωρν διὰ ὠδῆς αὐτοῦ δημοσιευθείσης ἐν τῷ "18' Διῶν" τοῦ Δεκεμβρίου: Ἠχος φαιδρῆς σάλπιγγος. Γέλωσ γηθοσύνου βροντῆς. Ἀναλαμπὴ μειδιώσης ἀστραπῆς. Θείω δικαίῳ ἀγήρως ζῆφθους. Ἐνσάρκωσις τῆς Γαλλίας. Καρδία ἀνδρὸς ἐνταυφῷ καὶ μείρακος. Γίνος πολεμάρχων. Φίλος τοῦ Γαριβάλδου. Νικητὴς τῆς λήθης. Γελαστὸς θεὸς τῆς νεότητος. Ἐδεργέτης τοῦ γήρατος. Δαμαστῆς τοῦ θανάτου.

Ὁ Λιγγίνος ἀποκαλεῖ τὸ καλὸν ὕψος "ἀπήχησιν μεγάλης ψυχῆς" καὶ ἀρίζει εἰς πέντε τὰ χαρακτηριστικὰ του. 1.—Τὸ περὶ τὰς νοήσεις ἀδρεπήβολον. 2.—Τὸ σφοδρὸν καὶ ἐνθουσιαστικόν. 3.—Ἡ τῶν σχημάτων πλάσις. 4.—Ἡ γενναία φράσις. 5.—Ἀξιοπρέπεια καὶ ξηρασις.

Τὰ Ἡμέρησια Νέα τοῦ Λονδίνου συμβουλεύουσι τὰς ἀναγνώστριάς των νὰ διατηρῶσι τὴν καλοὴν αὐτῶν διὰ τῶν ἐξῆς ὀκτῶ ὄρων: 1) Στιγμαῖον λουτρὸν καθ' ἑκάστην καὶ πρόστρειψις τοῦ σώματος διὰ τῶν χειρῶν ἐθὺς ὕστερον. 2) Ἀνοικτὸν παράθυρον δι' ὅλης τῆς νυκτός. 3) Δύο ὥρων περίπατος καθ' ἑκάστην. 4) Ἀποχὴ κρέατος καὶ ποτῶν. 5) Καθιέρωσις αὐγῶν βραστῶν, μήλων, σταφυλῶν καὶ σύκων ὡς τακτικῆς τροφῆς καὶ πόσεως. 6) Ὅπως λεμονίου πινόμενος τρίς τῆς ἐβδομάδος συντελεῖ εἰς τὴν διαύγειαν τοῦ δέρματος. 7) Ἀποφυγὴ πάσης βακεθυμίας. 8) Ἐπιδιωξις φαιδρότητος.

Πλείσται γυναῖκες μανθάνουσι τὴν βιβλιοδετικὴν ἐν Λονδίῳ καὶ εἰδικὴ Σχολὴ ἐπὶ τούτῳ ἰδρύθη ἀπὸ τινος. Μετὰ ἐνὸς ἔτους ἀσκήσιν αἱ τελειότεραι, ἰδίως ἐὰν ἔχουν καλλιτεχνικὸν τάλαντον, κερδαίνουσι περὶ τὰ τρισχίλια φράγκα κατ' ἔτος.

Τῷ 545 μ. Χ. ἔγεινεν ὁ μέγιστος καὶ καταστρεπτικώτατος τῶν ἐν τῇ Μεσογείῳ σεισμῶν. Κατέστρεψεν ἐν μέρει τὴν Ἀγίαν Σοφίαν ἄρτι οἰκοδομηθεῖσαν, ἀνέτρεψεν ἄρδην τὰς Πύτρες, ἐξώθησε τὰ ὕδατα τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου μακρὰν πρὸς τὴν κοιλάδα τοῦ Σπερχειοῦ δι' ἐνὸς γιγαντιαίου κύματος ὅπερ, ἀναβὰν καὶ καταβὰν ἀπαξ, ἠρήμωσε τέλειον ὅλην τὴν περιβάλλουσαν χώραν.

Ὁ Χώξλεϋ παραβάλλει ἕκαστον ἄνθρωπον πρὸς πικτήν ζατρικίον ἔχοντα ἀράπον ἀντίπαλον. "Ἀβαξ εἶνε ὁ κόσμος· τεμάχια, τὰ φαινόμενα τοῦ βίου· κανόνες τοῦ παιγνιδίου, οἱ νόμοι τῆς Φύσεως."

Ὁ Φλαμμοριὸν ὑπολογίζει τὴν ἔντασιν τοῦ ἡλιακοῦ πυρὸς τοσαύτην, ὥστε ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ 1,362,500,000,000 κυβικὰ μίλλια ὕδατος παγωμένου ἠδύνατο νὰ βράσῃσιν ἐν διαστήματι μιᾶς ὥρας καὶ νὰ ἐξακολουθῶσι ζέοντα ἐπὶ δεκακισχιλίας χιλιομετρίδας!

Ἐὰν κατοικίᾳ τις τοῦ Ἡλίου ἤρχετο ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαιρας ἐκείνης εἰς τὴν Γῆν καὶ κατεκλίνετο ἐπὶ πλακὸς σιδήρου πεπυρακτωμένου μέχρι λευκότητος, ἢ ἐπὶ ρύακος χυμένου μετᾶλλον, θὰ ἠσθάνετο ἑαυτὸν κατακείμενον ἐπὶ χιόνος.

Αἱ ἀκτῖνες τοῦ Ἡλίου συγκεντρούμεναι εἰς ἐστίαν φακοῦ, αὐθωρεὶ διαλύουσι τὴν πλάτιναι, τὸν γύψον καὶ τὸν ἀδάμαντα.

Ἐὰν ὁ Ἡλιος ἤρχετο τόσῳ πλησίον ἡμῶν ὅσον εἶνε ἡ Ζελήτη, ὀλάκληρος ἡ Γῆ θὰ ἐτήκετο ὡς τεμάχιον κηροῦ, καὶ θὰ ἐξητμίζετο κατὰ μέγα μέρος.

Αἱ ἐντυπώσεις μεταβιβάζονται εἰς τὸν ἐγκέφαλον διὰ τῶν νεύρων μὲ ταχύτητα τριάκοντα μέτρων τὸ δευτερόλεπτον. Ἐὰν φαντασθῶμεν παῖδα ἔχοντα βραχίονα ἰκανῶς μακρὸν ὅστε νὰ φθάσῃ εἰς τὸν Ἡλιον, καὶ νὰ καῖ ὑπ' αὐτοῦ, ὁ παῖς οὗτος οὐδέποτε θὰ ἠσθάνετο τὸ καύσιμον. Ἡ ἐντύπωσις ἀπὸ τῆς χειρὸς εἰς τὸν ἐγκέφαλον μεταβιβαζομένη διὰ τῶν νεύρων θὰ ἀπῆται τοῦλάχιστον 150 ἔτη. Ὁ παῖς θὰ ἐγίνετο γέρον καὶ ὄ' ἀπέθνησκεν, πολὺ πρὶν ὁ πόνος φθάσῃ εἰς τὸν ἐγκέφαλον.

Ἐὰν ἦτο δυνατόν νὰ πλησιάσωμεν τὸν Ἡλιον χωρὶς νὰ ἐξατμισθῶμεν ὡστεὶ σταγῶν ὕδατος πίπτουσα ἐπὶ πεπυρακτωμένου σιδήρου, θὰ ἐβλέπομεν φατειῶν ὠκεανῶν ἀνευ ἀκτῆς, ὠκεανῶν φλογός, οὗ τὰ συνταρασσόμενα κύματα ἔχουσιν ὕψος ὅσον σχεδὸν ἡ διάμετρος τῆς Γῆς, καὶ οὗ ἐν τῷ μέσῳ καὶ ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν, διὰ μέσου τυφλωσσοσυσῶν ἀστραπῶν, τρικυμῖαι θραύουσιν ἀλλήλας ἐν μινία, θρυμματίζουσιν ἀλλήλας καὶ αὐθις πρακίπτουσιν, ἐνῶ ταύτοχρόνως ἐτέρωθεν ὄρη φλογός ἔχοντα μέγεθος ὡς ὁ πλανήτης μας, ἀναθρῶσκουσι καὶ ἐκσφενδονίζονται εἰς τὸν οὐρανόν, ὡσεὶ διὰ τεραστίας χειρὸς ἀοράτων Τιτάνων, ἐξαπλούμενα εἰς τὴν ψυχρὴν ἀτμοσφαιραν, ἐπέκτεινάμενα εἰς νέφη φωτός, καὶ πίπτοντα πάλιν ὡς βροχὴ πυρὸς ἐπὶ τοῦ ἀειφλεγοῦς ὠκεανοῦ.

ΕΡΕΥΝΩΣΙ ΚΑΙ ΜΗ.

Βουλευτή. Γραπτὸν Σύνταγμα ἐν Ἀγγλίᾳ δὲν ὑπάρχει. Οἱ ἀγγλικοὶ νόμοι δὲν ἀναγνωρίζουσι θέσιν ἢ ἀξίωμα πρωθυπουργοῦ οὔτε ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Τὸ κοινοβούλιον οὐδέποτε ἐθέσπισε ταῦτα, ἅτινα ἀπλῶς προέκυψαν ἐκ τῆς συνηθείας. Ἡ πρώτη ἀφορμὴ ἐξ ἧς προέκυψεν ἡ ἐπιτροπὴ ἢ καλουμένη ὑπουργεῖον ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Καρόλου Α'. Ὁ βασιλεὺς οὗτος θέλων νὰ ἀποφύγῃ τὴν δυσχέρειαν ἣν προκάλει τὸ πολυμελὲς τοῦ ἰδιαιτέρου τοῦ Συμβουλίου (Privy Council) ἀπεφάσισε νὰ συμβουλευέται μόνον ὀλίγους εὐνοουμένους, πρὶν ὑποβάλλῃ προτάσεις εἰς τὸ ὅλον Συμβούλιον. Ὑπουργεῖον μὲ αὐτεγγείαν δὲν ὑπῆρχε μέχρι τοῦ Γεωργίου Α'. Οὗτος ἀγνωπὼν τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν ἔδωκεν ἀφορμὴν περαιτέρου διαχωρισμοῦ τῆς κυβερνήσεως ἀπὸ τοῦ στέμματος. Αὐτὸς προσέτι ἠλάττωσε τὸν ἀριθμὸν τῶν Συμβούλων εἰς τριάκοντα. Ἐξ αὐτῶν μία ὀκταμελὴς ἐπιτροπὴ ὑπῆρξεν ἢ μήτηρ οὕτως εἰπεῖν τοῦ σήμερον λεγομένου Ὑπουργείου. Μετὰ εἰκοσιετιᾶν τὸ Ὑπουργεῖον συνεκείτο ἐκ 14 μελῶν, ὅτε ὁ Οὐάλπολ ἐπενόησε τὸν σχηματισμὸν ἐκδοτέρας ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἀπὸ αὐτὸν καὶ ἄλλους τρεῖς πρὸς διεξαγωγὴν τῶν μυστικῶν ὑποθέσεων. Ἀλλὰ καίτοι οἱ νόμοι τοῦ Κράτους ἀγνοοῦσι τὴν οὕτω ἐξελιχθεῖσαν ἐπιτροπὴν μολαταῦτα αὐτῇ εἶνε ἢ ψυχὴ τοῦ Κράτους. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπουργῶν σήμερον εἶνε περὶ τοὺς 17, ἀλλ' ἐπὶ Πῆτ ἦσαν ἑπτὰ καὶ ἐθεωροῦντο πολλοί. Ὁ βασιλεὺς δὲν δύναται νὰ παύσῃ ὑπουργεῖον ὑποστηριζόμενον ὑπὸ τῆς Βουλῆς ὅσαυδήποτε ἀφορμὰς δυσαρρεσκείας καὶ ἂν ἔχη κατ' αὐτοῦ, ἔστω καὶ ἂν τὸ θεωρῇ ἐπιβλαβὲς εἰς τὸ ἔθνος. Ἐχέφρων ὅμως καὶ φιλόπατρις βασιλεὺς ἐπιδρᾷ ὅχι ὡς βασιλεὺς (ὡς τοιοῦτος εἶνε ἀνίσχυρος, ἀλλ' ὡς ἀγαθὸς πολίτης. Τοιοῦτος ἀνομολογεῖται ὑπὸ πάντων ὁ Ἐδουάρδος Ζ'.

Ποιητῇ. Ὁ Λάγκλανδ εἰς τῶν ἀρχαιοτέρων ποιητῶν τῆς Ἀγγλίας ἦτο ὁ πρῶτος δούς ἀθῆσιν εἰς τὴν ἔρευναν τῶν κοινωνιολογικῶν προβλημάτων διὰ τῆς ποιήσεως αὐτοῦ ἀφιερωμένης εἰς τὸ μέγα στίγμα ὅπερ ἀποτελεῖ ἡ ἔνδεια τῶν ἐργατικῶν τάξεων. Οἱ ἐξ αὐτοῦ ἐμπνευσθέντες ἦσαν οἱ μεγαλοουργήσαντες ἐν τῇ ἀγγλικῇ ἱστορίᾳ Οὐάτ Τάιλερ καὶ Ἰωάννης Βώλλ. Κατόπιν ἕτεροι ποιηταὶ αἰσθανθέντες βαθέως τὴν ἀδικίαν τοῦ κοινωνικοῦ συστήματος ἦσαν ὁ Σπένσερ στρέψας τὴν μούσαν του κατὰ τῆς λατρείας τοῦ Μαρμωνᾶ καὶ ὁ Ζαϊσπῆρος δούς διὰ τῆς "Καταιγίδος" ἀθάνατον εἰκόνα τῆς ἰδεώδους κοινωνίας. Μετ' αὐτοὺς ἐπεκράτησεν ἄκρα σιωπὴ ἐκ μέρους τῶν ποιητῶν, διότι ὑπερίσχυσε ἡ δεισιδαίμων ἐντύπωσις ὅτι εἶνε ἐκ Θεοῦ ἡ ἔνδεια. Τὴν σιωπὴν διέκοψεν ὁ Πῶπ' μετὰ τοῦτον εὐθὺς ὑστερον ὁ Βάρνς, ὅστις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ πρῶτος μέγας ποιητῆς τῶν ἐργατικῶν τάξεων. Καλλιτεχνικώτατα ἀκολουθῶς ἐπραγματεύθη τὸ ζήτημα τοῦτο ὁ Κράβ ἀποκαλύψας τὰ δεινὰ τῶν τόσων οἰκογενειῶν αἰτινὲς στεροῦνται καὶ ἐκ λεπτότητος τηροῦσι τὸ γεγονός ἀπόκρυφον. Ὁ Κράβ καὶ ὁ Γόδβιν κατὰ μέγα μέρος ἐξήγησαν τὸν οἶστρον τοῦ Σέλλεϋ, τοῦ Βύρωνος καὶ τοῦ Οὐόρδσοουρθ, οἵτινες ἀφιέρωσαν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἀγῶνα τῶν καταδυναστευομένων καὶ στερουμένων. Αἱ τρεῖς αὗται μεγαλοφυαῖαι ἀνεφάνησαν ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἦτο ἀνάγκη τῶν ὑπηρεσιῶν των, ὅπως ἀντιδράσωσι κατὰ τοῦ κύματος τῆς δεσποτικῆς ὑλοφροσύνης ἣτις ἐχαρακτήριζε τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ ἤδη λήξαντος αἰῶνος. Μετ' αὐτοὺς ἐπηκαλούθησαν οἱ μεγάλοι μυθιστοριογράφοι Βενιαμὶν Δισραέλης (ὁ Βήκονσφηλδ), Δίκενς, Κίγξλεϋ καὶ Κυρία Γάσκελ, οἵτινες διὰ τῶν μυθιστορημάτων των ἀνέφλεξαν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς κοινῆς γνώμης ὑπὲρ τῆς καταστάσεως τοῦ λαοῦ. Τέλος ὁ Ροῦσκιν καὶ ὁ Μόρρις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀποθανόντες τερματίζουσι μέχρι τοῦδε τὸν μακρὸν κατάλογον τῶν μεγάλων Ἀγγλων καλλιτεχνῶν τοῦ λόγου οἵτινες ἐνέτειναν τὰς δυνάμεις των ὑπὲρ

καταργήσεως τῆς πείνας. Ὁ Μόρρις εἶνε ὁ περίπυστος μεταφραστὴς τῆς Ὀδυσσείας καὶ εὐτύχησά ποτε ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ σπουδαστηρίῳ του ν' ἀκούσω ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἀπαγγελλόμενα μέρη τῆς ἐμμέτρου μεταφράσεώς του. Τὰ ποιήματά του θεωροῦνται ἐφάμιλλα τῶν τοῦ Ὀμήρου.

Βιολόγῳ. Ἡ ἐπιβίωσις τοῦ πνεύματος δὲν εἶνε πλέον θεολογικὴ συζήτησις ἀλλὰ ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια. Ἡ μέχρι τοῦδε ψυχολογικὴ ἔρευνα κατέστησεν ἀνεπίδεκτον ἀμφισβητήσεως ὅτι πᾶν ἄλλο ἢ λήθη μέλλει νὰ καλύψῃ τὰς πράξεις, τοὺς λόγους καὶ τοὺς στοχασμοὺς τοῦ ἀνθρώπου διὰ τοῦ θανάτου. Ἀπ' ἐναντίας πᾶσαι αἱ ἐνδείξεις ὑπάρχουσιν ὅτι ἀδυσώπητος ἀναπόλησις καὶ λογοδοσία ἐγκαινίζεται δι' αὐτοῦ μέχρις οὗ ἢ ψυχὴ πληρώσῃ καὶ τὸν ἔσχατον κοδράντην. Δὲν ἀγνοῶ τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῶν ἀρνούμενων ὅτι κἂν ὑπάρχει ψυχὴ, ἀλλ' ἡ ἀρνήσις αὕτη προέρχεται ἐξ ἁώρου ψυχικῆς καταστάσεως ἔστω καὶ ἂν οἱ ἀρνούμενοι διακρίνωσιν ἐπὶ ἀδρότητι διανοίας ἢ πλήθει μαθήσεως. Ὑπάρχουσι πλείστα ὄσα φαινόμενα τῆς ζωῆς ἅτινα δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῶσι διὰ τῶν γνωστῶν νόμων τῆς βιολογίας, ἔσχατοι δὲ βιολόγοι ὡμολόγησαν ὅτι αἱ μικροσκοπικαὶ ἔρευναι αὐτῶν τοὺς ἀναγκάζουσι νὰ παραδεχθῶσι τὴν ὑπαρξίν ζωτικῆς δυνάμεως δεσποζούσης τῶν μορίων τῆς ὕλης. Ἐπειτα μεταξὺ ὕλικῶν κινήσεων καὶ αὐτοσυνειδήτου αἰσθήματος ὑπάρχει χάσμα τόσῳ μέγα καὶ τόσῳ ἀνεπίδεκτον γεφυρώσεως ὥστε καταπῆ ἀκατανόητος ἢ ὑπόθεσις τῶν ὑλιστῶν ὅτι αἱ κινήσεις τῶν μορίων τῆς ὕλης μετατρέπονται εἰς αἰσθήματα καὶ φρονήματα. Αἱ κινήσεις τῆς ὕλης καὶ αἱ λειτουργίαι τοῦ ὄργανισμοῦ ἐξηγοῦνται ὑπὸ τῶν νόμων τῆς βιολογίας, ἀλλ' ὑπάρχουσι νόμοι ἐπέκεινα τῆς βιολογίας καὶ πρέπει τις νὰ ὀριμᾷ ψυχικῶς ἵνα τοὺς ἀναγνωρίσῃ. Αἱ πρῶδοι τῶν ψυχολογικῶν ἐρευνῶν κατὰ τὰ εἴκοσι τελευταῖα ἔτη εἶνε ἀξιοσημελιῶτοι, διότι κατέστησαν γενικῶς ἀποδεκτὸν τὸ γεγονός ὅτι πλὴν τῆς ἐνσυνειδήτου ζωῆς ἐκάστου ἀτόμου ὑπάρχει καὶ ζωὴ "ὑποσυνειδήτου" ὑπολανθάνουσα ὑπὸ τὸ ἐνσυνειδήτου ἀτομον καὶ ἅμα περιβάλλουσα αὐτό. Ἐν τῇ ὑποσυνειδήτῳ αὐτῇ ὑποστάσει ἐναπεταμιεύθησαν ἀπὸ μακρῶν αἰῶνων ἐντυπώσεις καὶ ἐξ αὐτῶν τὸ ἐνσυνειδήτου ἀτομον ἀντλεῖ τὰς ἐμπνεύσεις του, ἀπαξ ἐξασφαλισθῆ ἰσορροπία μεταξὺ τῶν αἰσθημάτων του καὶ τῆς νηήσεώς του. Ὁ Σωκράτης δὲν ἔσφαλεν εἰπὼν ὅτι πᾶσα ἔμπνευσις καὶ πᾶσα γνώσις εἶνε ἀνάμνησις παλαιῶν ἐντυπώσεων. Ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀπλοῦν πρᾶγμα ἡ ἀνάμνησις αὕτη ἀφοῦ προϋποθέτει τὴν δύναμιν ἐκείνην τοῦ ἀντλεῖν ἣν ἐγγυῶνται ἰέσσαρες ὄροι: νηήμων ἐκπαίδευσις, αὐτάβουλος τήρησις τῶν νόμων τοῦ βίου, κοινωνικὴ ἁρμονία καὶ ζῶσα θρησκεία.

Ἀρωγῆ. Τοὺς πέντε συνδρομητὰς τοὺς ἐνεγράψατε πρὶν δημοσιεῦσθαι ἢ ἀγγελίαν μας περὶ τοῦ βιονομικοῦ χειρογράφου. Διὰ νὰ λάβετε αὐτὸ πρέπει νὰ ἐγγράψητε τρεῖς ν. ε. ο. σ. συνδρομητὰς καὶ π. ρ. ο. ε. τ. νὰ δηλώσητε ἐν τῇ ἐπιστολῇ σας ὅτι ἐπιθυμεῖτε νὰ λάβητε τὸ προσηφρόμενον. Ἄνευ τῆς δηλώσεώς σας δὲν ἔχομεν γνώσιν ὅτι ἐννοεῖτε νὰ ἐξασκήσητε τὸ δικαίωμά σας. Περὶ τῆς Βιονομικῆς Ἑταιρίας θὰ ἀναγγείλωμεν τὰ θέοντα ὅταν ἐπιστῇ ἡ ὥρα. Ἀρκεῖ ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ ὄργανισμός της εἶνε ἐν ἐμβρύῳ. Πέντε βιονομικὰ κέντρα εἰσὶν ἐν τῷ καταρτίζεσθαι: Λονδίνου, Ὀδησσοῦ, Σικίτου, Κερκύρας καὶ Βόλου. Δὲν σπεύδομεν ἐν τῇ ἀρχῇ ἔχοντες ἵπ' ὄψει τὴν ἰταλικὴν παροιμίαν, *Chi va riano, va sano; chi va sano, va lontano*.

Φίλῳ. Δὲν ἰπποσχόμεθα νὰ φροντίσωμεν περὶ ὧν γράφετε. Τὸ ἔργον τῆς ΕΡΕΤΝΗΣ μῆς ἀπασχολεῖ ἀρκετὰ ὥστε νὰ μὴ μᾶς μένη καιρὸς πρὸς ἐκτέλεσιν παραγγελιῶν. Μὲ τὸ μικρὸν ὑπόλοιπον σᾶς ἐπιστώσαμεν. Ἄν θέλετε σᾶς τὸ στέλλομεν εἰς ἀντίτυπα τῆς ΕΡΕΤΝΗΣ ἵνα τὰ πέμψητε εἰς φίλους.